Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефон: HEnderson 4-0807, 4-0237
Тел. УНС: HEnderson 4-1016

РІК LXI. Ч. 46. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 17-го ЛЮТОГО 1953. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 46. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, FEBRUARY 17, 1953. VOL. LXI

СТІВЕНСОН ГОСТЕМ У БІЛОМУ ДОМІ

Вашингтон. — Адлей Е. Стівенсон, переможений при осінніх виборах кандидат Демократичної партії, приїхавши до столиці на наради з керівниками цієї партії перед своїм плянованим виїздом у подорож довкруги світу 2 березня, дістав запрошення відвідати през. Двайта Д. Айзенгавера в Білому Домі у вівторок. Запрошення викликало здивування в деяких колах з уваги на промову Стівенсона, у якій він скритикував теперішню політику республіканців, як „долярову дипломатію".

Промова Стівенсона була виголошена в Ню Йорку, коли з нагоди дня Джексона-Джефферсона, в суботу 14 лютого, зібралися ввечорі 1,700 провідних демократів з 13 східних стейтів на обід в готелю Вальдорф Асторія, заплативши вступ по 100 дол. на сплату довгу Демократичної партії затягненого під час виборчої кампанії в листопаді минулого року. Стівенсон, як головний промовець, виявив знову свій бесідницький талант, кидаючи свої філософічно - гумористичні завваги в сторону переможних при виборах республіканців і їхньої теперішньої адміністрації у Вашингтоні. Одначе головна ціль його промови покривалася з ціллю зібрання, а саме промостити шлях для діяльности Демократичної партії, як партії опозиції, до ролі якої демократи не привикли. Програма Демократичної партії, міркував Стівенсон, мусить бути оперта на засадах виявлених основником партії, а саме Тамесом Джефферсоном, який пішов був у протилежному напрямку, ніж тодішній його суперник, Александер Гамілтон. Коли Гамілтон твердив, — пригадував Стівенсон, — що тільки люди з мастком і з бизнесовим хистом повинні стати у проводі нації, то Джефферсон вийшов з засадою, що треба мати довір'я до загалу громадян і вести краєві справи при допомозі усіх. Пристосовуючи різницю поглядів колишніх основників партій до теперішнього часу, Стівенсон схарактеризував теперішню адміністрацію як партію Великого розподілу („Біґ Діл" — в значенні великого бизнесу) у противенстві до партії Нового Розподілу й Справедливого Розподілу (тобто засад керівних демократів Рузвелта й Трумана). Згадуючи про закордонну політику адміністрації през. Айзенгавера, Стівенсон зробив закид республіканцям, що вони ведуть „долярову дипломатію" та що висилають ультиматуми нашим друзам, думаючи, що таким чином вони поборють ворога. В засаді Стівенсон противився змаганні деяких демократів, що вони мають стояти в опозиції до партії при владі. Він твердив, що противну партію треба поборювати тільки тоді, коли вона творить зло. Зрештою Демократична партія — пригадував промовець — повинна змагати до поставлення чогось кращого ніж роблять республіканці.

Виясенюють інтервенцію Папи в справі Розенберґів

Після проголошення вістки, що през. Айзенгавер відмовив проханню Розенберґів про помилування і цим затвердив присуд смерти на них за зраду атомової таємниці в користь Совєтів, наспіли з Риму телеграфічні звідомлення про статтю у ватиканському часописі „Оссерваторе Романо", в якій сказано, що папа Пій XII пробував впливати на президента Злучених Держав, щоб помилувати Розенберґів. През. Айзенгавер і недавній президент Труман заявили, що нічого про це не знають, а в бюрах департаменту стейту та департаменту справедливости не знайдено жадної записки в цій справі. Щойно недавній генеральний прокуратор Джеймс П. МекҐранарі, який перебуває тепер на Флориді, виявив, що за його урядування апостольський делеґат у Вашинґтоні передав кількакратно повідомлення особисто, що Апостольська столиця дістала від католицьких країн прохання вставитися за Розенберґами у Вашинґтоні. Папа не виявив особистого свого прохання, тільки з уваги на милосердя, переслав звістки про чужі прохання до американського уряду через свого делеґата у Вашинґтоні.

Фінські ветерани вправляють американських вояків

Вотертавн, у стейті Ню Йорк. — Армія виявила, що парашутисти і наземні вояки, що їх мають перевозити літаками, роблять загальні вправи для заправи себе до боїв серед сніговії в підбігунових околицях на лещатах і в снігових чоботах. Вправи з ними переводять експерти, серед яких находяться ветерани з фінської війни проти Совєтів з рр. 1939-40. На полі вправ видно фінські саньчата, подібні до мілких нецок або човнів. Околиця Вотертавн покрита грубим снігом і тому надається до таких вправ. Команда „повітрям веженої дивізії" каже, що вояки приготовляються до боїв з аґресором, який при допомозі атомової зброї опанував східну Канаду, одначе його відбивають оборонці з стейтів. Найновіші досвіди виявляють, що санки, похожі на човни, можуть бути волочені легко групами вояків, які вміють їздили лещатами і снігівцями і тому можуть перевозити цілі маси війська до боїв.

ЗНАЙШЛИ 17 ТРУПІВ З ЛІТАКА, ЩО ВПАВ У МОРЕ

Ню Орлінс. — Сімнадцять людей, які їхали разом з іншими подорожними літаком Ді Сі-6 приналежним до Нешенел Ерлайнс, найдено потопленими заки ще запала ніч у неділю в Мехіканськім заливі після того, як літак упав у море під час вітру, що віяв зі швидкістю 100 миль на годину. Літак був у дорозі з Тампа, на Флориді, до Ню Орлінс, щоб завезти туди добровольців, які хотіли взяти участь у звіснім карнавалі — „Марді Ґра", який відбувається щорічно на закінчення м'ясниць, одже цього року у вівторок 17-го лютого. Ціла повітряна фльота літаків прибережної ґвардії вибралася негайно на рятунок розбитків, коли через радіо наспіли вісті про катастрофу. На літаку було 41 подорожних і п'ять членів залоги. Подорожні це в більшій частині люди, які приїхали були на зимові вакації на Флориду з різних міст. Тому з різних околиць посипалися запити про життя деяких відомих осіб, що перебували в тому часі на вакаціях. Літак занурений 90 стіп під водою у віддалі 44 миль на південний схід від міста Мобілі, у стейті Алабама. Він упав у море, коли мав ще докінчити тільки 12 миль повітряного шляху до літовища, тобто потребував ще п'ять мінут часу до висадки.

Корейська проблема очолює тижневу програму президента

Вашинґтон. — През. Айзенгавер має перед собою тиждень важкої праці, серед якої все ще справа Кореї займає передове місце, бо ще досі не складено якоїсь програми для покінчення боїв на Далекому Сході. Для обговорення різних справ президент запросив на нараду республіканських провідників а її вислід мабуть подасть до публічного відома на першій пресовій конференції від часу обняття влади у вівторок. Теж у вівторок має президент дістати звідомлення Комісії Атомової Енергії. Кажуть, що президент приспішує зголошення резолюції в Конґресі в справі скасування договору з Ялти з 1945 р. Проте в Білому Домі буде перекуска для запрошеного провідника Демократичної партії Адлейя Е. Стівенсона, у якій візьме участь теж і секретар стейту Джан Фостер Доллес.

Голод в північній Бразилії

Ріо де Жанейро. — До столиці Бразилії надійшли подрібні звідомлення про загрозливе положення серед виголоднілого населення північно-східньої частини країни. Вже три роки продовжується там посуха, яка щораз перекреслювала сподівання місцевого населення на покращання урожаїв. Цей рік також не приніс покращання, хоч в південній частині країни впали дощі, які відсунули можливість неврожаю, що загрожував усій Бразилії. Особливо розпачливе положення помітне в обширі Цеара, де, якщо б навіть тепер і впали дощі, положення вже не може направитись. Як виглядає голодування населення, може послужити факт, що в місті Ітапахе зголодніла юрба робітників в триста люда озброєна лопатками, кирками та ножами, напала на кооперативну харчеву крамницю і розграбувала її. Керівник крамниці ледве вирятував своє життя втечею. Населення, що не може ніяк вижививити себе на своїй батьківщині, масово перекочовує в околиці Ріо де Жанейро і Сан Паульо, вносячи хаос в життя цих міст. Бразилійська преса критикує уряд за незарадність, вказуючи, що інші країни, як ЗДА чи Ізраїль дають собі раду під час стихійних нещасть.

Комунальні фарми в Мехіко перед ліквідацією

Мехіко-Місто. — Мехіко, — це країна, що вже пару десятків років намагалася впровадити у себе колективну систему сільського господарства, потворивши для цього численні фарми. Проте досвід виявив непридатність цього роду господарки у мехіканських умовинах і все більше голосів домагались зміни господарки країни. До цих критичних голосів приєднав і свою впливову думку Наполеон Моріна Генрікез, голова технічної ради Об'єднання Національних Фарм. Об'єднання це гуртує представників дрібних сільських господарств та представників комунальних фарм, отож Генрікез виступив зокрема в імені селян, що працюють в спільних господарствах. Генрікез заявив, що домагання селян є впровадити рільну реформу, яка б пробудила інтерес хлібороба до його землі та призначити кредити для підтримки занепалого в Мехіко хліборобства. Мехіканська преса з цього приводу вмістила статті, що також осуджують теперішній стан хліборобства в країні та домагаються занехання комунальної господарки, яка, за час життя цілого покоління, не виправдала себе. Вказується, що Мехіко все менше має своїх власних господарчих продуктів, хоч населення цієї країни зростає дуже швидко і потребує щораз більших запасів харчів. За кілька останніх місяців господарка опинилась в дуже загрозливому стані, що його розмірів населення не уявляє. Розв'язати цю справу повинен новий уряд, який в своїй передвиборчій аґітації обіцяв поправу господарських відносин в країні. Особливо пильним є посилення продукції кукурудзи та квасолі, бо ці продукти становлять головний харч бідного населення Мехіко.

Врятований погребником, помер другий раз

Ню Йорк. — До шпиталю Вікоф Гайтс Госпітал у Брукліні привезли у неділю в год 11 перед полуднем Вільяма Крістіяна Бросмана, 80-річнього самітника, якого лікар признав небіжчиком, а родина передала погребникові на бальсамування. Коли погребник почав приготовлятися до роботи над „небіжчиком", він моргнув оком. Повідомлено негайно родину і хворого перевезено до шпиталю. Лікар д-р Дейвид Блуменфілд, заявив, що він признав хворого мертвим від „загальної артеріосклерози серця", на яку він терпів довший час. Одначе вирятуваний від смерти не довго втішався другим життям, бо в понеділок у третій годині ранку шпитальні лікарі проголосили його знову небіжчиком.

ЗМАГАННЯ ПРОТИ ЧАСУ І СТИХІЇ

Вояки та добровольці з багатьох европейських країн намагаються відбудувати розірвані недавною повіддю гаті в Англії, Бельгії і головно в Голяндії, щоб зустріти загрозу нової поводі, яка загрожує тим країнам. На фото: вояки англійської авіяції встановляють з мішків піску нову гать в Тіллінґгем, в Англії, де ще видно сліди недавньої поводі та де вже загрожує подібне нове стихійне нещастя.

ЗАКЛИКАЮТЬ ПРЕЗИДЕНТА АЙЗЕНГАВЕРА ДО ВИСТУПУ В ОБОРОНІ ЖИДІВ

Об'єднані Нації, Н. Й. — Сорок десять американських духовників, виховників та інших громадських діячів звернулись до президента Айзенгавера з закликом, щоб він в Америці та через Об'єднані Нації почав відповідну акцію проти можливого поширення совєтської антисемітської кампанії на інші країни. Копії того заклику передано генеральному секретареві Об'єднаних Націй Тріґве Лі та американському представникові в тій міжнародній організації Каботові Ладжові. З уваги на загрозу фізичного знищення 3,000,000 жидів за залізною заслоною та в деяких інших країнах, згадана група американських громадян закликає президента Айзенгавера, щоб він поставив цю справу на порядок нарад Генеральної Асамблеї ОН з метою створення міжнародного комітету, який мав би завданням недопускати до протижидівських погромів, як суперечних з чартером ОН. Крім того, вони прохають президента Айзенгавера проголосити окрему декларацію із засудом антисемітських виступів та з пересторогою, що совєтська антисемітська кампанія є заохотою до протижидівських погромів. Вони рівночасно рекомендують, — щоб Америка припинила свою допомогу тим країнам, які заанґажовані в антисемітській акції та щоб звернула увагу арабам на важливість замирення з Ізраїлем. Заклик до президента Айзенгавера підписали м. ін.: п-ні Рузвелт, п-ні Вендел Вілкі, Овен Д. Янґ, головний американський прокуратор на міжнародному суді в Нюрнберґу, ген. Телфорд Тейлор та цілий ряд інших визначних громадян. В Заклику звертається увагу, що теперішня совєтська антисемітська кампанія загрожує фізичним знищенням — 2,000,000 жидів в Совєтському Союзі, 190,000 в Румунії, 135,000 в Мадярщині, 45,000 в Польщі, 20,000 в Німеччині і коло 700,000 на Близькому Сході та в Північній Африці.

Жидівський апель приніс понад 14 мільйонів для совєтських жертв

Маяма, на Флориді. — Жидівські провідники з 125 міст дістали грошеві збірки, що досягли суми $14,150,000 на початку п'ятнадцятої з черги кампанії за допоміжними фондами на жидівські цілі. Кампанія має принести $144,-524,250 на сфінансування плянів доброчинної діяльности, головно в користь жидів, що втікають з-під совєтського режиму. Більша частина піде на добродійну працю в державі Ізраїля. Делеґати, що зїхалися до Маямі, схвалили резолюцію, складену краєвим предсідником кампанії, Джозефом Голцманом з Дітройту. У ній закликається вільних людей по всіх усюдах" підтримати Ізраїля, як найновішу жертву совєтського очорнювання".

Плян виконали, але світла й опалу не мають

Берлін. — Комуністичний східно німецький уряд оголосив, що плян 1952 року виконаний на 103%. Але цей самий комуністичний часопис „Теґліхе Рундшав" подає до відома, що в Східній Німеччині великий брак опалу та світла. Жінки нарікають, що не можуть зварити чоловікам теплої страви, бо саме тоді, коли робітники кінчають працю в фабриках, вилучують електричний струм. Будинки, що під державним зарядом, зовсім не опалювані, брак електричного струму у фризієрнях спричинює, що німці ходять неголені, бо немає також жилеток. Брак опалу спричинений недостачою німецького транспорту. Фабрика локомотив і вагонів дістає 70 до 80% зіпсованих частин. Бракує також вишколеного персоналу в фабриках.

Югославські комуністи співпрацюють із соціялістичними партіями

Београд, Югославія. — 22-го лютого відбудеться четвертий конґрес партії Народного Фронту в Београді, на якому мають прийняти ухвалу про зміну політики цієї партії, яка має зватися Соціялістичною Унією працюючих людей. Цікаве ще й те, що на цьому з'їзді будуть представники соціялістичних партій з інших держав: Англії, Франції, Індії та Конвенції Азійських Соціялістів, що недавно відбула з'їзд в Ранґуні.

Американка здобула чемпіонат їзди на совгах

Давос, Швайцарія. — Американська сімнадцятирічна дівчина з Бостону, Тенлі Олбрихт, здобула чемпіонат фіґурової їзди на совгах. Це вже другий світовий чемпіонат, — здобутий американцями на цих змаганнях, бо перед кількома днями Гасс Алан Дженкінс із Акрону, в Огайо, здобув подібний чемпіонат у змаганні чоловіків. У змаганнях брали участь 19 змагунів із 8 держав. Панна Олбрихт пописувалася своєю їздою перед 4,000-ною публікою, і всі сім суддів признали їй перше місце. Вона — донька бостонського лікаря, на совгах їздить від 9 року життя, 1947 року хворіла на поліо, але щасливо перебула цю недугу. Батько заявив, що не дозволить своїй донці Тенлі стати професійним спортовцем: „Тенлі має ще ходити до каледжу, вона надто молода на професіоналістичну зірку".

● За бльокаду Комуністичного Китаю заявився командир Американського Леґіону Луїс К. Гау. Він теж дораджує поширити Корейську війну на загальні розміри.

● Конґресмен Джейкоб К. Джейвіс, зголосив свою кандидатуру на посадника міста Ню Йорку. Він республіканець, — отже ледви чи мав би вигляди на перемогу в такім демократичнім місті, як Ню Йорк, якщоб його призначили на кандидата.

● Канадійський державний секретар зовнішніх справ Лестер Пірсон зустрінувся в Вашинґтоні з державним секретарем ЗДА Доллесом, для обговорення „головних проблем цих двох країн".

● Святочну Службу Божу, — музичний твір чеського композитора Леона Яначека, відспівав на сцені Карнеґі Голл Хор Школи Святої Музики Юніон Тіолоджікал Семінарі під керівництвом Роберта Шо. Хор складений з понад 200 співаків.

АЛІЯНТИ РОЗБИЛИ ЕЛЕКТРОСТАНЦІЮ НА КОРДОНІ МАНДЖУРІЇ

Токіо. — Коло три десятки аліянтських турбо-бомбардувальників виконали вчора чергову атаку на гідроелектричну станцію Супунґ на правому березі ріки Ялу на корейсько-манджуйському кордоні. Ця станція була вже свого часу розбита як першу масову атаку на неї виконало коло 600 аліянтських літаків минулого червня. Проте, повітряна розвідка та пороблені нею фотографії виявляли, що комуністи намагались цю одну з найбільших в світі гідроелектричних станцій відбудувати та знову пустити в рух. Елекростанція в Супунґ постачала електричну енергію для великих районів не тільки Північної Кореї, але й Манджурії, даючи потрібну силу головно воєнній індустрії. Пізніша перевірка виявила, що після теперішнього бомбардування електростанція була знову сильно знищена та цілком виведена з ладу. Аліянтські боєві літаки, що охороняли акцію бомбардувальників, звели повітряний бій з ворожими боєвими літаками совєтського типу МІҐ, збивши в бою два ворожі літаки, один правдоподібно збивши і чотири пошкодивши. Рівночасно інші з'єднання аліянтських бомбардувальників виконали масові атаки на ворожі комунікаційні лінії головно в районі між ріками Ялу і Чомчонґ. В тому самому часі важкі бомбардувальники типу В.29 з японських баз бомбардували систему ворожого постачання та скупчення ворожих військ в районі північно-корейської столиці Пйонґянґ. Аліянтська авіяція була активна теж на фронті, зокрема на його східньому секторі, закидуючи бомбами та ракетами укріплені позиції ворожих військ. Комуністичні наземні війська на фронті виконали кілька пробних атак проти південно-корейських оборонців, але після перших успіхів були відбиті з великими втратами для них. Ген. Тейлор, новий командант Восьмої Армії та аліянтських наземних військ на фронті, видав вчора свій перший комунікат про боєві дії. На пресовій конференції ген. Тейлор заявив, що тепер в кожній хвилині можна сподіватись комуністичного нападу, додаючи, що Восьма Армія готова його зустріти.

Китайська місія все ще в Москві

Москва. — Тут з нагоди одного прийняття виявилось, що три члени китайської місії, яка перед пів року була в Москві та яку очолював комуно-китайський прем'єр і міністер закордонних справ Чу Ен-лай, все ще знаходяться в совєтській столиці, продовжуючи правдоподібно господарські переговори. Наявність цих делеґатів в Москві виявилась, як їх імена поставлено на список гостей на прийняттю в комуно-китайській амбасаді з приводу третьої річниці підписання совєтсько-китайського аліянсу. Таку довгу приявність комуно-китайських делеґатів в совєтській столиці вияснюється здогадами, що там ще продовжуються переговори в справі далекойдучого господарського договору між комуністичним Китаєм з одного боку, а Совєтським Союзом і східно - европейськими совєтськими сателітами з другого.

Американські літаки скидають хліб знищеній землетрусом іранській оселі

Теґеран, Іран. — Манна з неба у формі тонни хліба впала вчора з американських літаків для мешканців знищеної землетрусом іранської оселі Туруд. Кореспонденти, що були на літаках, які скидували хліб — американський подарунок для іранців, описують страшну картину, яку становить тепер ця оселя. Землетрус, що трапився минулого четверга, спричинив страшну руїну, бо після нього не залишилося в тій оселі не тільки ані одного дому, але й ані одної цілої стіни; все повалене і зруйноване. Під руїнами мало згинути коло 1,000 осіб. Туруд це була єдина оселя серед великої пустелі. Іранський уряд почав відповідну рятункову акцію, яка досить утруднена з уваги на велике віддалення від інших населених пунктів. Американська дипломатична місія прилучилась до тієї акції, діставши на першу допомогу 10,000 долярів від Американського Червоного Хреста.

Німецький промисл збирає фонд на найближчі вибори

Бон, Німеччина. — Німецькі промисловці задумують зібрати 35,000,000 марок ($8,-333,000) на те, щоб при найближчих виборах підтримати теперішню німецьку парляментарну більшість. Опозиційна соціялістична партія твердить, що кожний промисловець мав би заплатити від кожного робітника від 60 до 80 сотиків. Згідно з дотепершнім законом промисловці мають право ці витрати на вибори відтягнути від сум, від яких мали б платити доходовий податок. Соціялісти приготовляють інтерпеляцію в цій справі в федеральному парляменті, якщо промисловці не залишать своїх плянів. —Та німецьке населення забуває на три дні про всі політичні клопоти, бо закінчує карнавал.

ВИБОРИ В АВСТРІЇ БУДУТЬ „ПРОБОЮ" ДЛЯ ЕВРОПИ

Відень. — В найближчу неділю мають відбутися чергові, вже треті і, правдоподібно, найбільш інтересні загальні вибори в Австрії від часу визволення тої країни в 1945 р. В поінформованих колах вважається, що ці вибори будуть своєрідною „пробою" для Европи, бо в цьому році мають відбутися такі вибори теж в Італії й Німеччині та, правдоподібно, пізніше теж у Франції. В Австрії, подібно, як і в інших европейських країнах, зокрема в Італії та Німеччині, змагатиметься при виборах три сили: праві і ліві екстремісти та ліберальна „середина". У виборах добачується кілька можливостей, зокрема розбиття ліберальної, консервативної і соціялістичної „середини" і їхньої коаліції: лібералів і консерватистів з правими екстремістами, а деякої частини соціялістів з комуністами. Помітні теж тенденції творити між „американізмом" і большевизмом третій „ізм" — невтралізм. — Власне під таким кутом ведеться тепер у великій мірі передвиборча кампанія в Австрії і подібні тенденції спостріґається в Італії та головно в Німеччині. Тому теж перебіг і вислід австрійських виборів вважається „пробою" для Европи, бо вони можуть мати вплив на вибори в інших европейських країнах, а тим самим і на їхню політику.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered an Second Class mail Mater at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 auhtorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

Недавно деякі американські пресові органи опублікували листи уступаючого американського амбасадора з Тегерану, в яких він дораджує Америці готовість окупувати південну частину Ірану на випадок, якщо б совєтські війська вступили в північні провінції тієї країни. Ця порада була викликала справжнє хвилювання в самому Ірані та заклопотання у Вашингтоні, що намагалася опісля злагіднити американська амбасада в Тегерані, проголошуючи заяву, що порада уступаючого амбасадора була думкою приватного громадянина й вона не має жадного офіціяльного значення. Проте, раз проголошена думка і порада залишилась і її впливу на політичну опінію вже не можна цілком анулювати.

Цю нагоду використовують інші американські газети, щоб звернути увагу навіть „приватних громадян" на обов'язок відповідальности в теперішніх складних часах. В демократичній системі існує свобода преси й кожний громадянин має право вільно виловлювати свої погляди та витворювати тим „публічну опінію". Проте, цих голосів, і то навіть з боку найбільш авторитетних „приватних громадян", не можна ідентифікувати з політикою уряду. Все ж таки, напружена міжнародна атмосфера вимагає великої відповідальности так з боку „приватних громадян", як і преси та інших засобів інформування і вироблювання публічної опінії, бо часто й такі „приватні голоси", хоч і без жадного іншого авторитету, як свого власного, можуть ще тільки збільшити вже й без того великі політичні комплікації.

Ці приклади і завваги можна б живцем перенести і на нашу українську дійсність. Згадати б тільки величезну метушню навколо недавньої поїздки делегації УККомітету до Европи. Ще заки вона виїхала, в поодиноких наших пресових органах по цей і, головно, по той бік океану появилось безліч голосів, одні з яких були цілком безпідставні, другі попереджували факти,ще інші виявляли всіляку тенденцію, витворюючи разом атмосферу, яка не завжди відповідала не тільки дійсності, але й загальним інтересам. Що більше, ці голоси продовжуються ще й досі, але між ними тільки дуже мало фактів, намість дуже багато „міркувань". Це ще не значить, що всі ті міркування помилкові чи непотрібні. Навпаки, між ними є й багато правильних тверджень, побажань і порад, все ж таки не всі вони виявляють ту відповідальність, яка так дуже потрібна українській визвольній справі в теперішніх часах і в теперішній її стадії.

Демократична система, з нічим необмеженою свободою слова, преси та інформацій, це найвища система цивілізованого людства, яка базується на відповідальності цілого народу і кожної одиниці. Тільки повна свідомість такої відповідальности може забезпечити успішну дію такої системи в усіх часах і в усіх обставинах та запевнити народові невпинний прогрес. До такої відповідальности усі ми, як одиниці і як спільнота мусимо змагати.

Ми обстоюємо засаду якнайповнішого — в межах наших можливостей — інформування нашого загалу про всі наші громадські, політичні та інші справи. Ми, наприклад, маємо претенсії до УККомітету, чому досі всі наради його Екзекутиви і Політичної Ради відбуваються, можна б сказати, за „закритими дверми" і чому про всі обговорювані там справи наш загал має довідуватись тільки з офіціяльних комунікатів чи річних звітів, а не з безпосередніх повідомлень преси? Чому не постаратись про те, щоб кожна не тільки американська, але й европейська українська газета, яка може собі на це позволити, мала там акредитованого представника, який ці інформації подавав би? Редактори чи співробітники поодиноких наших газет, що самі є в УКК, є там як громадяни, а не як кореспонденти. Чому б бодай час до часу не скликувати пресових конференцій, на яких можна б інформувати пресу і через неї український загал про поодинокі актуальні справи?

Маємо враження, що УКК досі не наладнав тих справ власне з браку довір'я до ступня відповідальности нашої преси та й нашого громадянства. З жалем треба ствердити, що цей брак довір'я має часом свою підставу, хоч і вона не мусить виправдувати теперішній стан нашої інформації. Свобода слова і преси мусять йти впарі з відповідальністю, а прояви більшої чи меншої безвідповідальности серед нашого загалу, як у згаданому конкретному випадку делеґації УКК, можуть бути власне наслідком непоінформованости.

В СВІТЛІ ІСТОРІЇ

Тактика провідника російських комуністів В. Леніна, яку він застосовував в ході комуністичного перевороту на просторах бувшої російської імперії для загарбання України, цілком подібна до тактики сьогоднішніх ворогів національно-визвольних рухів. Розуміння тактики Леніна допоможе сьогодні успішно протидіяти протиукраїнським силам і бачити ці сили з історичної перспективи.

На початку 1919 р. большевицькі війська зайняли Україну, але вже в травні мусіли її залишити. Поразку самі комуністи вбачали в дії української національної армії і в наявності „масового бандитизму в тилу". Один з бувших секретарів компартії на Україні Н. Попов про цю поразку окупації України писав: „Одна з головних причин нашої поразки на Україні заключалась в недооцінюванні своєрідних національних і аґрарних відносин цієї країни".

Така ситуація примусила Леніна переглянути свою стратегію. Аналізуючи вибори в Учредітельноє Собраніє, Ленін в журналі Комінтерну (кінець 1919 року) писав: „Ці данні показують також ролю і значення національного питання. Візьміть Україну. Пишучого ці рядки деякі товариші на останніх нарадах по українському питанню обвинувачували в надмірному „вип'ячуванні" національного питання на Україні. Данні виборів в Учредітельноє Собраніє показують, що ще в листопаді 1917 року на Україні більшість отримали українські есери і соціял-демократи (3,4 мільйонів голосів плюс 0,19 разом 3,59 мільйонів проти 1,9 мільйонів за російських есерів при загальному числі голосів по всій Україні в 7,6 мільйонів)". Дальше Ленін наводить данні голосування серед солдатів на південно-західньому і румунському фронтах. Серед цих армій, що складалися з усіх народів бувшої російської імперії, українські соціялісти дістали 30 відотків усіх голосів (на південно-західньому фронті) і 34 відсотки (на румунському фронті). За російських есерів було подано 40 відс. голосів (на південно-західньому фронті) і 59 відс. (на румунському).

З цих фактів Ленін робить такий висновок: „При такому становищі іґнорувати значення національного питання на Україні, — чим дуже часто грішать великороси (і, треба думати, небагато менше, за великоросів грішать цим жиди), — значить робити грубу і небезпечну помилку. Не може бути випадком відділення російських і українських есерів на Україні ще в 1917 р."

Не змігши перемогти України голою військовою силою російських комуністів, Ленін вдається до політичної війни. Він вирішує в національному питанні йти українцям на ще більші поступки. Теоретично він обстоює все: самостійність України, право на творення власних держав, але практично він з цим боровся і намагався підпорядкувати національні рухи своїм цілям. Подібно як тепер деякі пляни щодо Росії проголошують самовизначення, але не передрішення, так і Ленін реалізацію цього самовизначення відкладав на необмежений час. Він писав: „... лише самі українські робітники і селяни на своєму всеукраїнському з'їзді совєтів зможуть вирішити і вирішать питання про те чи зливати Україну з Росією, чи залишити Україну самостійною і незалежною республікою, і в останньому випадкові який федеративний зв'язок встановити між цією республікою і Росією".

В таких маневрах Ленін переслідував лише одну мету: шляхом обіцянок досягти військової окупації України, щоб на другий день забути про всі обіцянки і терором знищити національну ідею. В наші дні Ленінову загарбницьку тактику перехопили білі еміґранти-росіяни. Слова Леніна — „Серед большевиків є прихильники повної незалежности України, є прихильники більше чи менше тіснішого федеративного зв'язку, є прихильники повного злиття України з Росією" — в оновленій редакції можна найти в кожній російсько-еміґраційній пресі. Подібну думку про поділ українців на самостійників і федералістів недавно висловив Ам. Комітет для Визволення Народів Росії.

Вищеподані висловлювання Леніна взяті з збірника „Ленин о национальном вопросе", який появився в Москві 1924 року (видавництво Красная Новь). Сьогодні така література в СССР виключена з ужитку, її бояться господарі Кремля, що, зігравши на національних почуваннях народів, стали відверто на шлях російського імперіялізму. Згаданий Н. Попов в коментарях до висловлювань Леніна писав у цьому збірникові: „Українське питання мало першорядне значення для висліду нашої революції вже по одному чисельному складі української нації, що досягла 30 мільйонів, і по колосальній ролі України в нашому економічному життю ... наш партійний і совєтський апарат в значній своїй частині, з погляду мови, залишається чужим для мас українського народу. Результати очевидні. На 1000 осіб дорослого великоросійського населення ми маємо 3,8 комуністів, а на 1000 осіб українського населення лише 0,94 (тобто в чотири рази менше). Ми зробили покищо дуже мало для закріплення комуністичних впливів на маси українського населення". І заповіт, даний товаришем Леніним для комуністів на Україні, залишається актуальним: „Робити максимум поступок в національному питанні".

(ЛЛ)

Федір Дудко

ХТО ВИНЕН?

Останні вістки з Европи говорять про зріст масової втечі людей з-за залізної куртини. В самому західньому Берліні зареєстровано впродовж одного лише дня понад 2,600 німецьких втікачів, серед яких було багато поліцаїв і молоді, призначеної до військової бранки. Ліга міжнародного Червоного Хреста в Женеві повідомляє, що за час від 1945 року по цей день, тобто за 7 років, із Східньої Німеччини втекло на Захід не більш і не менш, як 1,764,000 людей. Це — лише зареєстровані Ліґою збігці. Загальне число населення Східної Німеччини за цей час зменшилося з 18 мільйонів на 15. Одним словом, як бачимо, жити під Совєтами де-далі стає „всьо легше", „всьо веселєй". Вкінці Москва зірвала дипломатичні зв'язки з Ізраїлем.

Ми не затримувалися б на цих фактах, як на явищах давно всім знаних і самозрозумілих. Адже на запит, чи є десь край, де ніхто не вмирає своєю смертю, ми почули б загальне: „Так, це — Совєти".

Але є одна оставина, що примушує нас над цим трохи зупинитися. Цією обставиною є панічна втеча в останньому часі з-під знаку п'ятикутньої червоної звізди — маси жидів.

Що сталося?

До цього часу всім на земській кулі було відомо, що до створення большевизму в Росії, а потім до активізації його і вростання цього протиприродного явища в московський ґрунт у великому проценті прикладали свої руки жиди. Чи треба нагадувати Троцького-Бронштейна, Нахамкеса, Літвінова-Фінкельштейна, Иоффе, Зінов'єва, Берію, Кагановича і цілу низку інших голосних імен? У нюйоркській газеті „Новоє Русскоє Слово" (яку видають „русскіє євреї"), в просторій статті В. Литвинського, присвяченій питанню антисемітизму в Росії, виразно сказано: „Багато простодушних євреїв у чужих краях відчували свого роду гордість з тої причини, що їх єдиноплемінники відограють таку значну ролу в совєтському уряді. Навряд чи можна заперечувати факт, що ця обставина немало впливала на приваблювання до іноземних компартій єврейської молоді, яка не знала ані про ступінь денаціоналізації російського єврейства, ані про провал Біробіджанської авантюри (переселення жидів на Сибір), ні про переслідування сіоністів чи винищення євреїв-троцькістів, ні про інші явища, які могли б мати велике психологічне значення в оцінці їхніх відносин до комунізму". Цей самий публіцист каже, що впродовж низки років після совєтського перевороту в Росії євреї в СССР чулися „привілейованою національною меншиною" і що совєтські закони карали 5-літньою тюрмою кожного, хто поважився на антисемітський виступ. Справді, в Совєтах, про що вже ми самі напевно знаємо, за одно лише вжиття слова „жид", присущого українській чи польській мовам, посуджувано було людину за юдофобство чи антисемітизм. Що ж саме сталося в СССР і в сателітних його країнах, коли ця, десятками років привілейована нацменшина, наражуючи себе на смертельну небезпеку, кинулася світ за очі втікати з-під прапору новітньої обітованої землі?

Відповідь на це дає здоровий, спокійний, холодний людський розум. У країні, яка набула собі назву народовбивці, всі народи мусіли були принести свою криваву жертву большевицькому Перунові. Приносили її сотки народів, потоптаних большевицьким чоботом. Мав її принести колись і жидівський народ. Автор зацитованої вище статті з „Н. Р. Слова" п. В. Литвинський лише слушно дивується, що „на євреїв (у Совєтах) черга прийшла так пізно".

Тяжко не згодитися з п. Литвинським, так само, як не можна не згодитись із губернатором Дюї, який на бенкеті сіоністів цими днями заявив:

— Тепер досить родиться там (в СССР) жидом, щоб уже попасти на мотуз.

А вже те, що сказав сенатор Лімен, повне безкомпромісової логіки, спертої на історичному досвіді.

— Це не випадок, — говорив він, — що совєтська Росія звертається тепер до антисемітизму. Хоч антисемітизм утотожнюється з нацизмом, проте Гітлер учився антисемітизму просто з підручників російської історії. Про одну річ росіяни можуть слушно говорити, що вони її винайшли — це про антисемітизм. Совєтський антисемітизм у його теперішній формі є своїм походженням російський. Російські погроми були головним фактором, що спонукав жидів мріяти про поворот до Сіону.

Ще можна було б згодитися з твердженням деяких нечисленних людей, що у совєтів нема антисемітизму, якщо б там зводилася боротьба лише з кляcовим ворогом — із сіоністами. Але що означають шибениці, які зашморгнули Сланського й інших його товаришів, заклятих комуністів? Що означають заборони жидівським лікарям, адвокатам і науковцям займатися своєю професією? Або видалення жидів із командних становищ при війську, з дипломатії, з компартії, з преси, театру і т. д. і т. д.? Чим це різниться від царської погромницької практики, коли жидам забороняли жити поза чертою осідлости або поза ґеттом, займати державні посади, купувати реальності? Коли погроми робилися за наказом згори (напр., за міністра внутрішніх справ Плеве), коли в департаменті поліції друкували погромницькі відозви, коли держава впоряджала показові процеси, обвинувачуючи жидів у масовому вживанні християнської крови (процес Бейліса) і т. д.

Другий публіцист із „Н. Р. Слова", а саме Г. Аронсон, полемізуючи в своїй статті з п. Литвинським, зовсім слушно каже, що найхарактеристичнішою рисою царського антисемітизму, який об'єднує його із сталінським, є те, що обидва ці антисемітизми є урядовими, офіціяльними, зверхніми, призначеними на те, щоб викликати деморалізацію і зоологічні інстинкти в низах. Аронсон зовсім до речі пригадує, що російський письменник і філософ Володимир Соловйов „вважав, — як він каже, — жидівське питання в Росії — за питання російське, тобто за справу сумління російського народу" і що „за ганебну практику антисемітизму він, як росіянин, згоряв від сорому".

(Закінчення на стор. 3-тій)

Микола Очерет

НЕРОЗВ'ЯЗАНА ПРОБЛЕМА

„Тягар, який спав на плечі Двайта Айзенгавера, більший і тяжчий від тягарів, що їх доводилося нести усім попередникам його" — так сказав бувший президент Труман і правдивість цих слів підтверджує перша нерозв'язана проблема — Корейська війна.

Тепер до Білого Дому кожен день приносять велику кількість листів від батьків, матерів, дружин тих вояків, що сьогодні є на корейському фронті. В листах одно питання: „чи швидко закінчиться війна в Кореї?" Якщо згадати слова американського генерала-фронтовика, який заявив американському духовникові, що „коли б не переговори в Панмуджоні, то війська ОН вже давно були б вигнали противника з цілої Північної Кореї при цьому мали б менше втрати в людях, ніж мали в часи безуспішних переговорів", то стане ясно, що Корея таки дійсно є першою проблемою, яка має бути розв'язана.

Перший крок до розв'язки цієї проблеми зроблений і Айзенгавер призначив генерала-лейтенанта Максвеля Тейлора замість генерала Джеймен 'Ван-Фліта, а разом з новопризначеним генералом виїхав до Кореї і голова генерального штабу генерал Лотон Колінс. Шляхи дальших посунень — невідомі.

Зате відомо, як розв'язав би цю справу СССР, коли б він був на місці Америки. Першим кроком в розв'язанні цієї проблеми був би „пакт про ненапад", що його СССР підписав би з Америкою. Цим пактом СССР довів би Америці свою незаінтересованість в корейському конфлікті і відвів би усякі від себе закиди про „агресивність і імперіялізм". В пакті було б визначено, що „агресорами є китайські добровольці" і саме проти них, треба сподіватись, будуть наростати різні ускладнення з боку зацікавлених в цьому конфлікті сторін. Сам же СССР на майбутнє жодної участи приймати не буде. Наступним кроком було б підписання торговельної угоди, скажемо, з Парагваєм про продаж йому двох чи трьох сотень різних пароплавів. СССР знає, що Парагвай не має виходу до моря, а тому турбуючись про вигоди саме Парагвайської Республіки большевики зараз же підшукали б Парагваєві покупця на ці пароплави — Чан Кай-ші, для якого пароплави потрібні, як повітря. Цією торговельною угодою були б усі задоволені: Чан Кай-ші мав би пароплави на кредити, що дав йому саме уряд СССР, Парагвай одержав би комісових 10% за укладення торговельної угоди, СССР використав надані Чан Кай-ші кредити, пославши пароплави, а в покриття кредитів одержав би з Формози сировину. Головне ж є те, що саме така торговельна угода уможливила б Чан Кай-ші десант його війська на китайський материк.

Та велика „миролюбна" держава СССР на цьому б не обмежилась. Вона б уклала пакт про „дружбу" з незалежною тибетанською державою Непал і дбаючи саме про її „незалежність" продала б їй різну зброю для виряду до повної бойової готовости пару сот тисяч війська з тібетських біженців та „добровольців" дружньої до СССР незалежної Індії.

Останнім кроком було б скликання „мирної" конференції в Західній Европі, на якій кожна промова починалась би: „Наймиролюбніша держава світу СССР є батьківщиною всіх пригноблених американськими капіталістами народів", а закінчувалась би: „Смерть американським агресорам!" В наслідок цієї конференції почались би формуватись національні частини „партизан". Вони мали б уніформу зовсім іншого кольору ніж совєтські війська, хоча крій і зразок уніформи був би однаковий. Совєтські війська мали б уніформу зеленого кольору, а німецькі „партизани" — сіру уніформу, мадярські — брунасту, польські — руду і т.д.

Від цих операцій СССР мав би велику користь, бо за всі поставки оборудування, зброї, пароплавів тощо, одержував би по зниженій ціні харчові продукти і підгодовував би своє населення, а у всіх союзних йому країнах — голодних людей.

Тоді почався б у союзних країнах період пропаґанди і кожних часопис мав би шапку: „Повстаньте гнані і голодні!", а кожна стаття закінчувалась би: „Грабуй награбоване, і все, що ти захопиш у американців — буде твоє. Лише так ти будеш мати всього вдосталь і не будеш голодний, бо хліб твій забрали в тебе американці". І от тоді Чан Кай-ші зробив би висадку на китайський материк, а його зголоднілі вояки розпочали б всекитайський грабунок населення, який мав би назву: „Велика китайська народна революція". З Непалу рушили б „добровольці" й собі грабувати і доставати їжу, а смертельний удар американцям нанесли б західні національні „партизани", які боролись би за свої незалежні „народні" республіки „національні формою і російські змістом".

Так був би даний Америці шах і мат, а СССР запанував би над усім світом.

Щоб дати СССР мат, та вивчити його методи, не треба на шаховій дошці губити фіґур дуже потрібних в кінцевій розгрі. Ці фіґури — пригноблені Росією народи, бо лише за їх допомогою можна зробити мат кремлівській тиранії.

Леонид Денисенко (Австралія)

З АВСТРАЛІЙСЬКОГО ЩОДЕННИКА

(1)

Канберра

... У всіх було велике бажання організувати свій відділ якнайкраще. Скрізь стояв гамір, всюди була біганина, виносили експонати, розміщали їх. Із членів Української Громади в столиці Австралії — Канберрі — велику, справді жертвенну прислугу зробив для українського відділу пан Міщук. Він навіть пожертвував годинами своєї контрактованої праці. Продовж трьох днів п. Міщук давав пояснення на виставці та роздавав пропаґандивну літературу про Україну.

Після двох днів тяжкої фізичної праці над улаштуванням павільйонів відбулося офіційне відкриття. Почалося воно промовою міністра Гольта. Дві великі залі виставові були заповнені публікою. Тут були державні діячі, дипломати і спеціяльно запрошені гості з-поміж видатних людей. На другий день до українського відділу завітав консул Індії із своїм секретарем. Вони виявили дуже великий інтерес до історії України і до визвольних змагань нашого народу. Біля 2-ох годин вони пробули в нашому відділі, розмовляючи з нами і слухаючи наших пояснень. Перед відходом консул сказав: „Мені так приємно було побувати у вашій українській хаті. Я почував себе тут, як дома у своїй батьківщині!"

Одночасно з виставкою в Канберрі був улаштований міжнаціональний концерт. Українська співачка пані Гай та український хор під керівництвом проф. Струка здобули великий успіх і захоплення з серед австралійської публіки.

Сідней

Виставка переїхала до австралійського Ню Йорку — Сіднею. Тут великий рух: люди кудись біжать, метушаться, поспішають. Гук авт, трамваїв, залізниць пнеться по високих кам'яницях - будинках, зачіпає стрункі рамена величавого сіднейського моста, падає на море і несеться далеко на ревучих хребтах хвиль.

... Заступник керівника виставки п. Н. перевів другу селекцію образотворчого відділу. Він усунув всі картини українських малярів, затверджені австралійською комісією в Канберрі. При цьому він брав до уваги не мистецькі якості, а ... українські прізвища їх виконавців. З-поміж усунених картин була й моя картина, що здобула дві нагороди в Австралії. Коли я запитав, чому ця картина усунена, то дістав таку відповідь: „У вас тверда німецька школа реалістичного стилю". На місце усунених картин були повішені картини польських мистців. З українських картин залишилися тільки дві: одна п. Цибульського та одна моя.

... Пані Гай знову мала великий успіх на міжнаціональному концерті: вона була нагороджена за своє прекрасне виконання українських народніх пісень такою бурею довгих оплесків, що радіо - спікер, транслюючи концерт через радіо, звернув спеціяльну увагу слухачів на довгу хвилю оплесків. На сцені талановиту співачку обдарували квітами. Їх вручала донечка пп. Пеленських, одягнена в українське національне вбрання. Виступ хору проф. Струка мав і тут величезний успіх.

Грета

... Погода була гарна, і ми мали нагоду через широкі вікна автобусу розглядати цікаві краєвиди. Минаємо маленьке характерне ковбойське містечко Грета. По обох боках широкої автостради простяглися сумні відкриті копальні вугілля. Далі виїджаємо на широкі австралійські поля, де-не-де порослі лісом. Минаємо маленькі містечка, і знову поля, гори та ліси. Широка автострада переходить у вузьку дорогу, що звивається спіралею вгору через верхи, вкриті лісом деревелетнів.

Квінсленд

Ночуємо в готелі. Тут звертають нашу увагу нові квінслендські порядки: над чистими м'якими ліжками порозвішувані балдахіни з сітками від москітів.

... Ранок. Рушаємо в дальшу дорогу. Навколо широкий степ, укритий великими плянтаціями кукурудзи, жита, саґо. Зелені простори і свіжий подих вітру нагадують рідні українські степи. Минаємо маленькі озера — нас вітають горді чорні лебеді. Час від часу зустрічаємо на дорозі ковбоїв-пастухів у широких капелюхах. На степу табуни коней, корів. Хати побудовані на високих стовпах. Минаємо господарство чорношкірих. Мешканці привітно вітають нас, махаючи руками. Ще пару годин їзди, і натрапляємо на оселю в лісі. Тут люди живуть у шатрах. Це еміґранти, що працюють над консервацією дороги, єдиної шосейної комунікації через ці безмежні простори. Біля шатра на гілці висить напис: „Просимо часописів".

... Степ кінчається. Починається густий ліс, що переходить у справжні джунґлі. Тут вічна мряка, вогкість і прохолода. Наш великий автобус, неначе мурашка, снується серед величезних правічних товстелезних стовбурів пальм, фікусів та гіґантичних розмірів папоротей. Все це пов'язане довгими зарослими ліяніями. Різноманітне птацтво екзотичними криками дає знати про життя джунґлів. Вузенькі золоті пасма сонячного проміння пробиваються чере темну гущавину лісу і освітлюють вершки розлогих папоротів. Затримуємося тут на півгодинний відпочинок. Я намагаюся заглибитися в гущавину. Мокрий ґрунт заважає. До того стає чогось страшно, і я вертаюся до автобусу. Хоч як ми вражені цією божественною красою джунґлів, проте не маємо ніякого бажання залишитися тут на ніч ... Поспішаємо далі...

Брізбен

Кінчається ліс... Знову степ, а далі — Брізбен. Широкі вулиці передмістя. Вздовж вулиць — доми-віллі найрізноманітніших стилів архітектурних. Для виставки призначено одну з найбільших заль торговельної фірми „Фіннейс". Для українського відділу дають найменше і найгірше місце. „Ваші експонати такі яскраві, що вони й тут будуть замітні", — потішають мене представники інших відділів.

... Українська Громада тут добре зорганізована. Є дві церкви. Після Служби Божої ми склали візиту голові Громади п. Винницькому. Маґістер Винницький став нам у великій пригоді: він дав для виставки кілька своїх гарних експонатів і наділив нас літературою про Україну (англ. м.).

... Український відділ користується великим успіхом. Коли натовп глядачів розглядав наші експонати, я розповідав цікавим слухачам про Україну, про її боротьбу проти російського імперіялізму, про героїчну боротьбу нашої славної УПА. Австралійці про це вперше чули, їх захоплювали мої лекції про Україну. Вони охоче брали брошуру про Україну ... Моя мама в українському національному вбранні сиділа і вишивала, викликаючи великі похвали з боку публіки. Деякі жінки годинами стояли коло мами і з великим напруженням слідкували за кожним її рухом.

Одна австралійка у великому захопленні обійняла маму і поцілувала її. Журналісти і репортери не дають спокою. Розпитують, нотують, фотографують ... А на другий день у газетах „Брізден Телеґраф" і „Кур'єр Майль" з'являються прихильні рецензії і фотографії нашого відділу. Ці рецензії, ілюстровані фотознімками, були найкращою пропаґандою для українського відділу. На другий день величезні натовпи людей тіснилися коло українського відділу. Дехто тримав газету і перепитував мене, де та українська писанка, де той дерев'яний хрест ... Наступний день був справжнім тріюмфом українського відділу. Сусідські відділи були порожні ... Керівниця одного з сусідських відділів М. особливо вороже ставилася до українського відділу. Її знайомий іронічно запитав мене російською мовою: „А где вы оставили вашего Шевченка?" За мене відповіла п. М.: „Дома оставили". „Ні, — перебив я її, — ви на Сибір його вивезли!" Московський провокатор закрутився на п'яті і зник.

Дам'ян Горняткевич

ВАСИЛЬ ГРИГОРОВИЧ КРИЧЕВСЬКИЙ

ЙОГО ЖИТТЄВИЙ І ТВОРЧИЙ ШЛЯХ

(5)

(Закінчення).

Окрему сторінку творить незвичайно різноманітна діяльність Василя Кричевського в широкій області прикладного мистецтва. Маючи великий досвід у галузі українського народного промислу, він використовував і застосовував декоративні елементи до своїх композиційних задумів, а попри це намагався завжди піднести рівень культури щоденного побуту. Його зусилля в тій царині були широко відомі не тільки у нас, але й поза кордонами України, його працю належно оцінила вже здавна українська, російська, а навіть і західно-европейська фахова преса. І тут домінував в його творчості той самий принцип доцільности та вияву чисто українського стилю, який він впровадив колись до архітектури, а згодом поширив і на всі інші ділянки прикладного мистецтва. Зокрема в килимарстві, кераміці, предметах домашньої обстановки Василь Григорович дав приклад, як треба користуватися доцільно традиційними елементами зразків народного мисстецтва. Не забуваймо, що в тому дусі працював не тільки він сам, але ще й виховав широкі кола своїх наслідників.

І хоч така велика праця абсорбувала його майже повністю, то все-ж таки він не занедбувався і в графіці. За большевицького режиму він ілюстрував деякі книжкові видання, прим. твори Юрія Яновського, а далі Миколи Гоголя. В своїх рисунках Кричевський виявив не лише високий технічний рівень, витончений мистецький смак та інвенцію, але попри це подав також влучну характеристику літературних типів.

Для повности картини його великих заслуг у розвитку українського мистецтва слід теж згадати, що його часто покликували як передового знавця до співпраці у всіляких комісіях, експертизах і нарадах, де його голос мав рішальне значення. Василь Григорович присвячував з правила дуже багато уваги широкій громадській праці.

Під кінець грудня 1943 р. я вибрався до Львова, щоб познайомитися з проф. Кричевським і прохати його інформацій про мистецьке життя в Україні за останніх 25 років. На мої численні запити він відповідав здержливо, не хотів забагато розказувати про свої великі успіхи і заслуги. Підчас нашої розмови часто лунав дзвінок, до пп. Кричевських приходили щораз нові їхні знайомі кияни, евакуйовані вже в останній хвилині німцями перед новим приходом большевицьких військ. Їхні розмови зчаста переривав плач за всім утраченим добром. Сама дружина Василя Кричевського загубила в дорозі теку зі своїм цінним рукописом, над яким дуже довго працювала. Була це історія українського скла з незвичайно цінним ілюстраційним матеріялом, праця, якої вже не можна було б наново відтворити. Безцінна втрата! І тут нагадувалася теж доля наших церков, понищених окупантами України...

А Василь Григорович розказував. Говорив також про других українських мистців, що впали жертвою важкого лихоліття. На мій запит про Порфірія Мартиновича сказав, що він перестав малювати доволі скоро після виїзду з Петербургу, ходив три роки як провідник бандуристів, щоб пізнати їхні пісні. Любив оповідати багато й про чумаків. Проф. Кричевський погоджувався, що його етнографічні записки не були вільні від його особистих, видуманих ним вставок. І це була одна драма його життя. Івасюк загинув біля 1939 р., працював в останніх роках на кінофабриці, малював плякати, рисунки. Його відому картину „В'їзд Хмельницького до Києва", яку він вивіз зі собою зі Львова, імовірно знищили самі большевики. Його ж самого врешті арештували і вислали на заслання. Не менш трагічна доля постигла Фотія Красицького: на старости своїх літ він осліп і впав у параліч. Амврозій Ждаха помер голодовою смертю біля 1938 року в своїй рідній Одесі. Так гинули діячі української культури за большевицького режиму!

Василь Кричевський не залишався довший час у Львові. При дальшому наступі большевицьких військ він виїхав спершу до Франції, до свого сина, а пізніше за океан, до Венесуелі, де й помер напередодні свого вісімдесятиріччя. І так — далеко вже від рідного краю проминула остання — четверта доба його життя, про яку дуже мало знаємо. Але і в цій глибокій чужині він не замовк: часто присилав свої малярські праці, зокрема тут, до Америки. В них давав він доказ своєї невичерпної творчої енергії, його останні твори ні трохи не зраджували якоїсь перевтоми, а живо нагадували праці з його молодих років.

Є мистці, які переживаються вже в свойому зрілому віці і коли на старости літ оглядають свої колишні праці, не можуть здержати глибокого жалю, що вже ніколи більше не зможуть так малювати. Але є й друга категорія мистців, що ніколи не старіються, вони довели своє мистецтво так високо, що вдержуються завжди на самих вершинах. Саме до цеї другої групи расових, сильних духом творців належав Василь Григорович Кричевський.

Ціла родина Василя Кричевського зв'язана з мистецтвом, його рідний брат Федір далі двох синів Василь і Микола та дочка Катерина присвятилися теж малярству. Василь Григорович увійшов у родинні зв'язки з родиною Щербаківських, відомих діячів на полі українського мистецтва і науки. Нічого дивного, що атмосфера його дому була здавна насичена любов'ю до всього прекрасного й ця любов допомогла цілій його родині нести важкі тягарі воєнного лихоліття.

Заслуги Василя Кричевського для українського мистецтва наскрізь винняткові. Коли зважимо факт, що бувало чимало малярів і то славних, що присвятилися прим. пейзажові в одній і тій самій порі року і не малювали нічого більше, або малювали т. зв. натюрморти (тихомиря) й теж нічого більше, то вже широка — можна сказати універсальна — скаля зацікавлень Василя Григоровича є справді імпозантна. Коли ж додамо до того його епохальні осяги в царині архітектури, народного мистецтва й графіки, то заслуги Василя Кричевського набирають велетенських розмірів. Навіть большевицька влада не могла цього не доцінити і відзначила його докторатом мистецтвознавчих наук. Це одно певне, що Василь Григорович вніс зі собою щось із гігантичного розмаху майстрів ренесансу. Це також певне, що він займе дуже почесне місце в історії українського мистецтва.

УЛАС САМЧУК НА КОРДОНІ КАНАДИ Й АМЕРИКИ

Безпосередній контакт громадянства з письменником, що дає змогу друковане слово доповняти живим; поділитись думками, заглянути в творчу ляболаторію, має не тільки своєрідний чар, але й незаперечну цінність, бо стимулює зацікавлення духовим життям нації. А що й казати, коли цим письменником не хто інший, а сам Улас Самчук, автор „Волині" й „Оста", голова „МУР"-у і знаменитий спостерігач нашої сучасности.

Літ.-Мистецький Клюб у Дітройті вже кілька місяців підряд плянував зустріч з У. Самчуком. І врешті це вдалось 7 ц. м. Може це й ліпше. Плідне зерно глибоких думок письменника впало водночас на почву двох міст, ще й до того у двох різних державах. Сім десятків „американських" дітройців і більш сотні „канадійських" віндзорців — це ж докладно стільки палаючих сердець, що з глибокою увагою сприймали слова промовця.

Історична перспектива, з якої зачав У. Самчук, щоб з'ясувати вагу творчого слова, національного письменства, рельєфно потвердила його засадничу думку, що з уярмленням духа українського народу, з занепадом мислі й слова, цей народ скочувався до рівня етнографічної маси. Повна нівеляція прийшла з боку Москви, царської, потім совєтської. Колись був Київ світочем духової культури. По довголітньому занепаді вистарчила сміховинка писана живою мовою Енеїда Котляревського, щоб знову запліднилась душа нації, щоб почався зріст української творчої мислі, а з тим сили нашого народу. Большевики думали, що українцям можна дати деяку вільність у конкуренції в духовому розвою, щоправда у рямцях режимового наставлення. Та швидко вони побачили, що Україна перемагає. Тоді уярмили її ще більше, вживши найстрашніших засобів фізичного винищування. Отож велике і почесне завдання зберегти живе й писане слово в усіх формах, що складаються на духову культуру нації, припало українській еміграції.

Сила слова дуже могутня. Нам треба ще й до того стреміти, щоб плоди українського духа зробити засобом з'єднання для нашого народу і його змагань симпатій культурного людства. Тільки духово, інтелектуально розвинута людина й нарід має скрізь отворені двері. Ми мусимо себе виявити. Ми нове явище в цивілізованій громаді. Ми напротязі одного покоління перейшли вишкіл духового єства і то в поспішному порядку, так би мовити: в поході. Наші діти чи навіть ще батьки були здебільщого неписьменні. Наша вітальність проявлялась з подивугідною силою. Де не приходимо, там розгортаємо діяльність. Не хочемо стати сірою масою, втоптаною в чуже середовище. В цьому процесі велику ролю грають наші письменники. Вони закликають, щоб не падати духом, не зневірюватись, не переходити до матеріялізму, не опускати з уваги духовости своєї і своєї нації. Вони закликають для збереження і розбудови духових цінностей. Чим на вищому щаблі духовости будемо, тим менше страшною буде й та політична плутанина, яка утруднює нам життя і працю на еміґрації, і тим більше розумітимемо, що розділюють нас дрібниці.

„Збагачення духа — збагачення тривке" — говорив далі Улас Самчук, згадуючи пам'ятні нам усім з останньої війни румовища матеріяльних надбань, особистих і національних. Кожний гріш, вложений в духову скарбницю, вернеться тисячерицею. Зокрема книги мають чарівні властивості. І ми мусимо подбати, щоб українська творча мисль найшла доступ скрізь і стала теж зброєю, що має здобути нам майбутність. Ми вже одною ногою там, де треба: в Організації Народів, на хвилях етеру багатьох радіовисилень, тощо. Нам треба станути ще й другою ногою. І доповідач твердо вірить, що це скоро станеться.

Після дискусії, в якій забирали голос о. парох Горошко, Б. Зелений, С. Парфанович, С. Климишин, Зозуля, Христич, Радченко, В. Несторович, Карпенко - Криниця. Бойко, Мілянич, забрав голос ще раз У. Самчук.

Він вказав на те, що в декого з діячів літератури вкрадається зневіра з уваги на невистарчальну підтримку громадянства духових прямувань. Та в промовця завжди інше наставлення, мовляв: „а ти Марку грай, щоб не було..." Шевченкові 10 років на засланні заборонювали творити і мусів свої твори ховати за холяву. Треба трудноці поборювати, треба шукати таких, що мають зрозуміння для справи. Згадуючи про себе особисто, Самчук каже, що хоч як важко йому, а все-ж не йде до машини, що виробляє взуття чи інші матеріяльні добра, а сідає за машинку, на якій може писати. Та турботи його ще й ті: як видати друком написане. Напр., на видання 2-го тому „Ост" бракує ще 1,500 дол. Поки він викінчить 3-тій том роману „Ост", треба би перевидати ще решту томів „Волині". Автор готує ще інше. І він згадав те, що готове в частині чи заплановане: повість „Відкриваю Европу", де хоче представити почування наші в зіткненні з зах. Европою (вона на половину готова), великі розміром „Спомини" (готовий черновик), де чимало матеріялу з часів державного відродження Карп. України, про Волинь, де автор мав змогу придивлятись ближче подіям і теророві німців і де був ними заарештований як редактор газети „Волинь", далі — повість про визвольні змагання, яку дати українському народові вважає своїм священним обов'язком, кілька п'єс для театру (одна з них „Шумлять жорна" вже готова) і чимало іншого. Отож у письменника повні руки роботи, до того ще й громадської доволі. І він вірить, що всі задуми вдасться йому виконати. Він бадьорий оптиміст.

Провідник вечора, голова Літ.-Мист. Клюбу М. Бажанський, який при отворенні вечора виголосив настроєву промову з ляйтмотивом „письменник і народ" з належною оцінкою зустрічі з У. Самчуком, висказав на кінці велику подяку письменникові за його виступ. Таку ж подяку висловлювали вдячні слухачі кількакратними бурхливими оплесками.

Та слід згадати ще добру думку А. Мілянича про те, щоб для закріплення зустрічі У. Самчука з дітройцями і віндзорцями 7 лютого ц. р. на терені Літ.-Мист. Клюбу, покликати негайно збірщиків передплати на 2-гий том „Ост", з тим, що акція має дати щонайменше 1,500 дол., потрібних для видання цього 2-го тому. Сім осіб із Дітройту і стільки-ж із Віндзору погодилося взятись за це діло і тому можна передбачити, що поява чергового тому великого роману „Ост" є вже розмірно недалека. Таким чином і з цього боку треба вважати вечір дуже вдатним і корисним.

Вечорові на канадійській землі патронував місцевий відділ КУК-а під головуванням п. Богдана Зеленого. УНО відступило свою залю, а жіночі організації під проводом пань Яворської і Анни Зеленої виявили зворушливу гостинність.

В. Несторович

Український Музичний Інститут
В НЮ ЙОРКУ
В СУБОТУ, 21. ЛЮТОГО 1953 Р., Год. 7:30.
Заля Літер.-Мистецького Клюбу.
ДРУГИЙ ПІВРІЧНИЙ ПОПИС
УЧНІВ
Нижчих, середніх і вищих років.
Кляс фортепіяну, скрипки і струнного ансамблю.

НОВЕ ВИДАННЯ ОПДЛ
УКРАЇНА, ЗЕМЛЯ МОЇХ БАТЬКІВ
Описова географія України Юрія Сірого.
Розкішне видання на крейдяному папері з художньою кольоровою окладинкою П. Холодного та 46 ілюстраціями.
Книжка корисна для молоді й дорослих!
Ціна $1.25.
Книжку можна набути в книгарні „Свободи":
"SVOBODA", P. O. Box 346. Jersey City 3, N. J.

НАГОДА!
МУЗИЧНІ ТВОРИ
ОЛЕКСАНДРА
КОШИЦЯ.
Народні та історичні пісні на мішаний, чоловічий і жіночий хори.
Повне посмертне видання!
За три збірки ціна лише $3.50
Замовлення слати:
"SVOBODA"
P.O. BOX 346,
JERSEY CITY 3, N. J.

Екзекутива
Злученого Українського Американського Допомогового Комітету

подає оцим до відома всім активним членам, що

4. ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

—: відбудуться :—

У ФИЛАДЕЛФІЇ, ПА.,

в суботу і неділю, 21. і 22. лютого 1953,

В ГОТЕЛІ АДЕЛФІЯ, 13-та і Честнут Стріт.

Початок зборів в суботу дня 21-го лютого о год. 10-тій рано.

ПОРЯДОК НАРАД:

1) Відкриття Зборів; 2) Вибір Комісій: Верифікаційної, Статутової, Комісії-Матки, Резолюційної і Пресової; 3) Звіт Уряду; 4) Звіт Контрольної Комісії; 5) Дискусія над звітами і уділення абсолюторії; 6) Звіти Комісій: Верифікаційної, Статутової та Комісії-Матки; 7) Вибір нової Дирекції; 8) Праця на майбутнє; 9) Внески і запити; 10) Закриття Зборів.

В Загальних Зборах мають право взяти участь усі активні члени (Організації), які вислали членську аплікацію, були прийняті Екзекутивою в члени ЗУАДК та заплатили свою річну вкладку в сумі 10 дол. Усі зголошення до участи в Зборах, з поданням імени делеґата та його заступника, повинні бути надіслані до Канцелярії ЗУАДКомітету найпізніше до 15-го лютого 1953 р., на адресу:

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

Кожна організація, без огляду на число членів, має право вислати тільки одного делегата.

Спомагаючі члени Комітету (приватні особи) можуть бути приявні на зборах.

Злучений Український Американський Допомоговий Комітет.

ХТО ВИНЕН?

(Закінчення зі стор. 2-ої)

Ми вмисне послугуємося рясними чужими цитатами, щоб нам не могли закинути голословности чи односторонности, коли скажемо, що передумов, які б створювали серед жидів москвофільський рух, зовсім не було ні за царських часів, ні в часах большевизму. Що ж все таки спонукувало безкритичні жидівські маси, та спонукує їх і по цей день, уперто називати себе „русскімі", уперто розмовляти лише по-російськи і дуже цим пишатися, видавати російські газети виразно шовіністичних напрямків, усе російське називати своїм, стидатися своїх жидівських імен і іменувати себе за російським звичаєм по імені й батькові (Мойсей Аврамовіч, ІсакАроновіч) та викидати інші „колінка", які, на наш погляд, межують просто з психозою? Нас це ані в якій мірі не цікавило б, якщо б рівночасно із цим нічим невиправдуваним москвофільством усі обвинувачення за кривди, що робились жидам під російською рукою, не спрямовувались проти нас, проти українців. Відомо ж, що від часу визвольних наших змагань ми стали в жидівських очах і „погромщиками", і „жидоненависниками", і „юдофобами", і „антисемітами", і всмі тим, чим лише хотіли нас нагородити безкритичні легкодухи, дуже податливі на всяку большевицьку пропаґанду.

А в ліпшому разі нас зовсім не помічали, іґнорували. Жиди, які родилися на Україні і росли серед українського народу, заявляють, що вони родились у Росії і жили серед „русскіх". Міста Київ, Одеса, Житомир, Жмеринка, Харків, Катеринослав — усе це „русскіє ґарада". Університети київський, харківський, одеський — університети російські, а українська мова — це якийсь собі провінціяльний воляпюк, „іспорчєнний русскій язик". Та ж навіть шовіністи-росіяни проявляють більшу толеранцію у відношенні до нас, бо все ж таки помічали „на юґе Россії" коли не „етіх украінцеф", то бодай „малоросов" чи „хахлов". І все це в заплату за благодушне відношення українського селянина до жидівських мас, за людське відношення українського інтеліґента в часах протижидівських ексцесів, за надання жидам автономних прав у пореволюційній Українській Народній Республіці.

Ми вже дали обіцянку раз і назавжди махнути рукою на всі ці справи, як на зовсім безнадійні. Не згадували б про це й тепер, особливо в часах болючих переживань жидівства від совєтських переслідувань. Але робимо це в ліпших надіях і в ліпших інтенціях. Не накидаємося жидам із своїми вказівками, але думаємо, чи не час би вже зробити їм ґрунтовну ревізію своїх поглядів, своїх звичок, своїх хворобливих уподобань. Хто знає — може коли б вони зробили це вчасніше, того нещастя, що тепер впало на їхню голову, зовсім і не сталося б.

● В Еквадорі уступив з свого посту міністер внутрішніх справ А. Геррера, щоб задемонструвати „своє незадоволення деякими політичними потягненнями уряду".

● У Параґваї перевибрано президентом сімдесятчотирилітнього Федеріка Чавес. Участь в голосуванні у Параґваї є обов'язкова.

● Приспішують побудову найбільшого літаконосця на світі, „Саратоґа". Цей корабель має 60,000 тонн містоти. Його почали будувати в корабельних варстатах у Вруклині.

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(За совєтською пресою)

ЯКІ ТАМ УЧИТЕЛІ

В „Радянській Україні" (з 9 січня) находимо фейлетон Сергія Хейла, в якому автор пише про вчителя вищих кляс десятирічки Дмитра Яковлевича Шиша. Обласний відділ народної освіти надсилає його як вчителя до різних шкіл, хоч Шиш не має навіть, мабуть, народної освіти, як це видно з його власного письма. В своїй заяві він написав такі речення: ... „Моє уміння вести фотогурток у школі було заборонено... Тепичні випадки компроментації... Прошу негайно створити конфліктну комісію де в присутності мене..." Цей учитель мав викладати хемію та біологію в Пальбирівській десятирічці, але він домагався ще й астрономії, хоч не знав ні одного предмету як слід. На лекції хемії викладав про астрономію та про те, що „астроном Левер'є відкрив Нептун" „В районі розкусили Шиша. Педагогічна рада, сесія виконкому сільської ради, районні організації прийшли до висновку: Д. Я. Шиш не може бути вчителем. Але Шиш знову привіз наказ про поновлення на роботі". Автор фейлетону не пише, чому так сталося. Він не може цього написати. Д. Я. Шиш напевно працює не тільки для школи, але ще й для когось іншого, коли його надсилають на працю, хоч він до неї не надається. Але чому ж ця сама влада кричить про „високий рівень" своїх учительських кадрів та хвалиться їхньою високою освітою?

„ПОРУЩНИКИ ПРАВИЛ ТОРГІВЛІ"

„Радянська Україна" (9 січня) нарікає, що в багатьох сільських та міських крамницях бракує товарів, бо „обслуговування споживачів в ряді місць поставлене погано". М. Труш пише, що „в Чорнобаївській райспоживспілці (Полтавська область) окопались шахраї, порушники правил торгівлі і п'яниці. Завідуючий базою В. Черницький всі товари підвищеного попиту за могорич продає просто з бази, а експедитор Ласкевич торгує ними прямо в дорозі з машини". Подібно діється і в Вінницькій області, де в селі Скоморошки, Плисківського району, є маґазин, їдальня, і буфет для продажу товарів та продуктів. Але товари підвищеного попиту, як правило, не потрапляють до маґазинів, а застрявають на базі і реалізуються серед знайомих і родичів". Не краще і в Житомирській області.

„В крамниці села Сербо-Слобідка, Ємільчинського району, вже протягом двох місяців немає гасу, солі, зошитів, тоді як цих товарів вдосталь лежить на базі". Часопис радить „вжити дійових заходів, щоб щільно закрити доступ у торгівлю нечесним людям, шахраям, спекулянтам та розкрадачам народного майна". З цим треба покінчити „раз назавжди". Але скільки вже було оте „раз назавжди"?

ПРО ТАК ЗВАНІ ДРІБНИЦІ СТУДЕНТСЬКОГО ПОБУТУ' СТУДЕНТСЬКОГО ПОБУТУ"

Студент Львівського політехнічного інституту Ф. Смуток пише допис до „РУ" (6 січня), що її в цілості передруковуємо, і то без жадних коментарів. „Успішне навчання студентів значною мірою залежить від того, які побутові умови створені для них. Цього, очевидно, не розуміють керівники Львівського політехнічного інституту, які зовсім не дбають про побут студентів. Є у нас, наприклад, їдальня при Чистій вулиці. Щоб пообідати в ній, студент має витратити мало не дві години, вистоявши кілька черг: за хлібом до буфету, до каси, і нарешті за столиком, чекаючи, поки звільниться місце. Таке ж, приблизно, становище і в інших їдальнях та буфетах інституту. Але марнується час студентів не тільки в їдальнях. Так, у науково-технічній бібліотеці інституту завжди величезні черги до вішалок. Філіял бібліотеки при вул. Чистій часто не працює, бо в ті дні, коли в студентському клюбі відбуваються концерти чи вистави, бібліотечне приміщення займають під ґардеробу. Про всі ці недоліки не раз вже порушувалося питання, проте ні дирекція інституту, ні партійна і профспілкова організації не вживають заходів, щоб задовольнити елементарні потреби студентів".

Р. КІПЛІНҐ
ОТ ТАК КАЗКИ!
Лише 75 центів
коштує книжечка, що захопить своїм змістом і потягальним зовнішнім виглядом Вашу дитину.
Поспішіть замовляти в „Свободі"!
"SVOBODA"
P. O. Box 346,
Jersey City 3, N. J.

ЧИ ВИ ВЖЕ ЗЛОЖИЛИ НАЦІОНАЛЬНИЙ ДАТОК?

● У Бразилії, в одному невеличкому місті члени міської ради настільки захопились суперечкою, що розпочали стрілянину, при чому забито одного з них, найбільш мирного, який не мав при собі навіть пістоля.

ГРАМАТИКА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ
—: зладив :—
ОЛЕКСАНДЕР ПАНЕЙКО
Це підручник для середніх шкіл і для самоосвіти.
— Ціна $2.00 —
Замовляйте у:
"SVOBODA"
P. O. Box 346
Jersey City 3, N. J.

ВЕЛИКОДНІ КАРТКИ
Вашим Рідним, Приятелям та Знайомим буде радісно отримати від Вас
ВЕЛИКОДНІЙ ПРИВІТ
на кольоровій артистичній картці з релігійними мотивами, що її Ви набудете в „Свободі".
Наближається Великдень, — тож замовляйте вже сьогодні ці
ВЕЛИКОДНІ КАРТКИ
в ціні по 10 центів кожна. Приймається також гуртові замовлення 100 штук за 7 дол. Замовлення полагоджується відворотною поштою.
"SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY 3, N. J.

В третю річницю героїчної смерти Командира УПА сл. п. Ген. Хор.

ТАРАСА ЧУПРИНКИ (Шухевича)

з ініціятиви ООЧСУ 1. Відд. в Ньюарку при співучасті діючих організацій на терені Ньюарку

—: відбудеться :—

8. БЕРЕЗНЯ 1953 Р.

СВЯТОЧНА ІМПРЕЗА

Святочний Комітет.

За Українську Самостійну Соборну Державу! За самостійні держави поневолених Росією народів!

ВОЛЯ НАРОДАМ! ◄ ► ВОЛЯ ЛЮДИНІ

Відділ Т-ва бувших вояків У.П.А., Станиця Братства бувших вояків Української Дивізії У.Н.А., Організація Оборони Чотирьох Свобід України, Укр. Станиця Амер. приятелів А.Б.Н., Українська Гетьманська Організація, відділ 1-ий і 2-ий, Союз Українок Америки, відділ 26-ий, Станиця Укр. Пласту в Дітройті, Спілка Укр. Молоді Америки „ім. Київ—Захід", Спілка Укр. Молоді Америки „ім. П. Орлика — Схід", Спортове Товариство „Черник"

—: влаштовують :—

ЖАЛІБНУ АКАДЕМІЮ

в третю річницю героїчної смерти Головного Командира У.П.А., Генерального Секретаря У.Г.В.Р., та провідника О.У.Н., на українських землях,

Ген. Хор. Тараса Чупринки
РОМАНА ШУХЕВИЧА

В НЕДІЛЮ, 1. БЕРЕЗНЯ 1953 Р.,

В НАРОДНІМ ДОМІ, 4655 — Мартін при Мішіґен.

Початок о годині 3. по полудні.

Цього самого дня в укр. церквах на сході і заході будуть відправлені панахиди за упокій душі Його.

Українці міста Дітройту і околиці! Своєю масовою участю віддайте шану „Героєві Новітньої Доби", збройного змагу Української Нації, який своєю кров'ю вписав право на волю і самостійність України.

Вступ за програмками.

Діловий Комітет.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Дітройт, Міш.

Згадка про діяльність Союзовця

Дня 31 січня Українська Громада (Вестсайд) попрощала прикладного українського громадянина, члена багатьох українських товариств української катол. Церкви св. Івана Хрестителя та дуже заслуженого члена 292 відділу У. Н. Союзу, бл. п. Івана Форися. Покійний був впродовж 15 років предсідником цього відділу, який належить до найбільших відділів Українського Народного Союзу в Дітройті. Був Він теж членом-основателем У. Н. Дому і належав до тих перших 110 осіб, що склали на його будову найменше по $ 100. Покійний був активним членом Товариства Старців, що має нині понад 250 членів. Співав у хорі, брав участь в аматорських виставах як член Аматорського Кружка. Не було громадської справи і збірки на народні потреби, де не було б імені Покійного. Але чи не найбільше труду бл. п. Іван Форись вложив таки в розвій 292 відділу УНСоюзу. Хто визнається в того роду праці, той зрозуміє, як багато натрудився Покійний для добра Союзу за 15 років, коли був предсідником. Сьогодні мало хто розуміє вартість такої мозольної праці та й нема кому її сповняти. Зате є багато людей до критики. Громадянство оцінило працю Покійного й взяло громадну участь у похороні. Домовину несли урядники У. Н. Дому, а це предсідник п. В. Дідик, головний радний УНСоюзу, секретар п. П. Кізел, та пп. Лишак, Масляк, Ґузиляк та Гриб. В церкві о. С. В. Кнапп попрощав Покійного від імені дружини Марії, дітей і внуків, парохіян та приятелів і знайомих. На цвинтарі, по церковній відправі, попрощав Покійного зі сльозами в очах п. В. Дідик, як голова У. Н. Дому від членів, згадуючи за Його заслуги.

Василь Шанайда

На Українських інвалідів

У вечір перед Новим Роком зібрався гурт людей в домі пп. Левкутів у Дітройті, щоб закінчити старий рік, стрінути новий. Гості засіли до стола, приготованого спільно панею Левкутовою, панею Ониськів, п. А. Наконечною, п. Гнатюковою і іншими. Співали пісні і оповідали спомини.

Перед 12-тою годиною господар дому, Степан Левкут, діяльний член ОБВУ, відділ у Дітройті, звернувся до п. Павла Дуди з Віндзору сказати кілька слів на закінчення старого року і попросити приявних зложити пожертви на допомогу українським інвалідам.

На заклик п. Дуди зложили: М. Совяк — дол. 5, А. Дутка — 5, С. Вілий — 3, П. Дуда — 3, І. Андрусевич — 2, Н. Семеґен — 2, В. Семеґен — 2, М. Мойсюк — 2, С. Левкут — 2, А. Ониськів — 1, С. Наконечний — 1, С. Зола — 1, В. Дуда — 1, П. Ващук — 1, О. Червак — 1, Ю. Квітковський—1, В. Амброзяк — 1, В. Вишневський — 1, К. Ігнатюк — 1. Разом дол. 36. По заплаченні коштів вечора залишилось ще дол. 28, що додано до дол. 36, а це зробило суму дол. 64.

Всім жертводавцям щира подяка, а пп. Левкутам особлива за те, що не жаліли місця і праці перед і по прийнятті.

Приявний

Филаделфія, Па.

Збори інженерів

Українські інженери у Филаделфії, відділ Т-ва Українських Інженерів в Америці, відбули свої 5-ті річні Загальні Збори в суботу. 7-го лютого ц. р. На Збори прибула з Ню Йорку репрезентаційна делеґація Централі ТУІ з головою, інж. Тимошенком на чолі. Новим головою филаделфійської організації інженерів обрано інж. Дубрівного, заступником інж. Хариша. Збори висловили справдішню неконвенціональну, подяку уступаючому голові інж. Шиприкевичеві за дуже гарне загосподарювання товариства в часі його каденції.

По Зборах відбувся бенкет, в якому взяли участь інженери, їхні родини та запрошені гості, разом понад 80 осіб. Артист Радванський, що був одним з гостей, забавляв приявних дотепами.

Для приявної молоді влаштовано по бенкеті танці, в яких старша генерація конкурувала з молодою.

І збори і бенкет і танці відбулися в бездоганній товариській атмосфері, що була якби живим прикладом доброї товариської культури про збереження і плекання якої говорив у свойому слові підчас бенкету староста (тостмастер) того вечора, інж. Лучаківський.

Н. Б. Л.

Кензас Сиһі, Кен.

Роковини Самостійности та Соборности

В цьому році українська громада Святого Володимира обходила врочисто Свято Державности та Соборности для вшанування історичних дат 1918-1919 рр. Само свято відбулося в суботу 31 січня 1953 р. в приміщенні п. Косика.

В цьому урочистому святі брали участь представники білорусів.

Програму почато спільною молитвою, а тоді офіційно відкрив свято голова товариства п. Богдан Музика, вітаючи всіх зібраних, зокрема представників білорусів.

Пізніше п. Богдан Музика виголосив промову про події на Україні в 1918-1919, про УПА та події в часі II Світової Війни.

Після промови відбулася художня частина. Відспівано кілька українських пісень, п. М. Білик продеклямував вірш „Рідний Край", п. Ю. Хлистун читав поему про Україну, пані Надія Музика перечитала думу „Проголошення Української Народної Республіки".

Діточий виступ відбув Орест Музика (5 років), кажучи віршик „У бій за рідний край".

Свято закінчено відспіванням Українського Національного Гимну.

Звернення до Українського громадянства в Кензас Сиһі

Дорогі Брати і Сестри, Українки й Українці!

Перед нами стоїть завдання мати свою українську домівку в Канзас Сиһі.

Справа вже започаткована, але ще потрібно багато часу, сили і доброї волі, щоб це докінчити.

Отже закликаємо всіх Вас до співпраці та допомоги.

Щиро дякую шановним громадянкам та громадянам, що вже зложили свої позички для цієї мети:

По 250 долярів:

Пан Ф. Боруцький, п. В. Феден.

По 200 долярів:

Пан А. Шульський, п. Янчишин, п. Б. Музика.

По 100 долярів:

Пані Т. Костюк, п. Ф. Левуш, п. М. Білик, п. Д. Яремко, п. А. Косик, п. М. Левуш і п. Розмері Феден.

Сподіюся, що скоро зголоситься ще більше свідомих українок та українців, щоб власними силами викінчити домівку, бо в „своїй хаті своя правда і сила і воля"!

Праці на будові відбуваються що суботи від 8 год. ранку. Бажаючим допомогти — раді!

Богдан Музика

ВСЯЧИНА

Англійська 48-річна мати надіється трійнят

Лікарі ствердили при допомозі рентґена, що пані Айві Спенсер в квітні має вродити трійнята. Вона має 48 років і одного сина, що скінчив 24 роки. Рентґенівська світлина показує, що вона не мусить боятися цього рідкісного породу, бо він повинен відбутися нормально. Лікар ґінеколог заявив, що трійнята трапляються на 75,000 народин. „Але я не можу сказати, коли трапляються трійнята в матерів, що мають 48 років", заявив цей лікар, „бо такі випадки трапляються дуже рідко".

Експлозія в повітрі в стейті Конектикат

Мешканці Лонг Айленд Савнд в стейті Конектикат вночі на 4 лютого чули гук сильної експлозії в повітрі та бачили велику ясність вгорі. Свідками цього дивного явища були сотки людей, а також один літун, який тоді був на літаку, та один вояк. Здогадуються, що це міг бути метеор, який експлодував у повітрі, а інші гадають, що це міг бути звичайний грім. Недавно багато людей чули грюкоти громів також в околицях Ню Йорку.

В Кореї вистрілили більше стрілен, як під час світової війни

Артилерія Об'єднаних Націй повідомляє, що союзна армія в Кореї вистрілила більше гарматніх стрілен за 31 місяць як американці зужили цієї амуниції під час другої світової війни. Війна в Кореї перемінилася в позиційну війну, а світова війна була рухомою. Як відомо, в позиційній війні вживається багато артилерійських стрілен.

Наше життя продовжилося на чотири роки

Забезпеченеві аґенції повідомляють, що пересічний вік людини в ЗДА продовжився в останніх десятьох роках на чотири роки, і тепер він виносить 68 років та 6 місяців. За цей час зменшилася смертність від недуг серця, артерій та нирок на два відсотки. Зменшилася смертність від недуги рака, цукриці, запалення, ґрипи та туберкульози. Масова смертність була найнижча 1950 року, хоч тоді багато людей вмирало від гарячі, а також від дитячого паралічу.

Писав до Трумана, а дістав подяку від Айзенгавера

Пан Леслі Т. Массі вислав був подяку на адресу президента в Білому Домі, і в цій депеші „вітав президента з доброю адміністрацією". Це було після промови президента Трумана, якою він прощався з народом. Дня 9 січня пан Массі дістав подяку від президента Айзенгавера „за підбадьорюючий привіт". Після цієї подяки обличчя адресата трохи продовжилося.

Перстень американського полковника повернувся з Кореї

Американський полковник Воррен Гекер ще в жовтні 1951 року стратив був свій перстень, який дістав у військовій академії в Вест Пойнті. Перстень стратився під час атаки на комуністичного ворога. Прибувши до ЗДА, полковник просив військову владу, щоб видала йому дуплікат цього клясового перстеня. Але недавно американці побачили, що полонений корейський офіцер носить перстень американської військової академії. На перстені було ґравіроване ім'я і прізвище пол. Гекера. Військові власті в Кореї думали, що дійсний власник перстеня не живе та просили військову академію подати прізвище й адресу його найближчої родини.

Тепер полковник Гекер знову носить ориґінальний свій перстень, який повернувся до нього з Кореї після п'ятнадцяти місячного побуту в комуністичній Кореї.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

СЕЙНТ ДЖОЗЕФ, МО.—Тов. Запорозька Січ, від. 355, повідомляє, що звичайні збори відбудуться в неділю, 22. лютого, о год. 2. по полудні, в галі парохіяльній. Всі члени повинні явитися на час, бо маємо важні справи до полагодження, що остались з річних зборів. Вибрано уряд на 1953: Т. Солоничний, предс.; І. Якімяк, заст.; М. Гоньківський, кас.; Є. Магур, заст.; П. Занько, секр.; К. Бульван, заст.; Контрольна Комісія: С. Юркевич і Г. Святин; надзирателі хворих: П. Швець і Я. Штогрин.

АСТОРІЯ, Л. АЙ. — Місячні збори Бр. св. О. Николая від. 5, відбудуться в суботу, 21. лютого, в год. 7:30 ввечорі, в галі У. Д. Гор. Клюбу, 25-06 — 31 вул. Просимо всіх своїх членів і члениць прибути на збори, бо є деякі справи до полагодження. Довгуючих членів проситься вирівняти свій довг. — М. Ливицький, предс.; Гр. Василик, кас.; П. Варнич, секр.

ГАРТФОРД, КОНН. — Бр. св. Ів. Хрестителя, відділ 277 подає до відома членам, що місячні збори відбудуться в неділю, 22. лютого, о год. 2. по полудні, в Гор. Клюбі на Whitmore St. Згідно з ухвалою Заг. Зборів, дня 18 січня на місячних зборах вибрано Комісію Допомогової Каси Хворих: І. Селемен, голова; Р. Чубатий, секр.; П. Колінський, член. Згідно зі статутом до комісії входять також два члени управи: В. Дерлиця і Є. Гомотюк. Управа запрошує всіх членів УНС стати членами Допомогової Каси Хворих та спільними силами розбудувати цю корисну установу. Адреса секретаря відділу: E. Homotiuk, 87 Bushnell St., Hartford 14, Conn. Тел. 46-6444. — Управа.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Тов. ім. І. Франка, від. 83, повідомляє членів, що місячні звичайні збори відбудуться в неділю, 22. лютого, о год. 1. по пол., в домі Тов. Гор. під ч. 847 Норт Френклин вул. Проситься членів прибути та сповнити свій обовязок, а то зложити 1 дол. на Союзівку. Також маємо кілька примірників Ювіл. Альманаху до розпродажі. — С. Чорномаз, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Тов. ім. Симона Петлюри, від. 189, повідомляє, що членські внески будеться побирати в суботу, 21. лютого, від год. 7-8 ввечорі в Укр. Клюбі при 847 N. Franklin St. — В. Васюк, гол.; П. Котельницький, секр.

Посмертна Згадка

ВАСИЛЬ ДИТКО, довголітний член Тов. Запорозька Січ від. 347 УНСоюзу в Мілвіл, Н. Дж., помер 20. січня 1953 р. Прожив 53 роки. Родився в Шамокін, Па. Полишив в смутку 4 братів і одну сестру. Похорон відбувся 24. січня з погребового заведення до укр. катол. церкви на Carmel Road в присутності Родини, знайомих і членів Тов. Тіло поховано на українськім цвинтарі на Carmel Road, Millville, N. J. — В. Н. П.!

Гр. Тимчій, секр.

МИХАЙЛО ҐЕЛЬНЕР, член 204 відділу УНСоюзу в Ню Йорку, помер дня 24. січня 1953 р. Покійний походив з місточка Стрілкчі Нові, повіт Бібрка, Галичина. До Союзу вступив 30 жовтня 1934 року. Оставив в смутку жену Джулію і дві дочки Олену і Юлію. Похорон відбувся з церкви св. Маґдалини в Флемінґтон, Н. ДЖ., на місцевий цвинтар в Флемінґтон, Н. ДЖ. Відділ 204 стратив доброго члена, а рідня стратила доброго мужа і батька, котрого невмолима смерть забрала в 57 році життя. — В. Н. П.!

В. Гасій, секр.

МАРІЯ СТЕТКЕВИЧ, члениця відділу 20 Тов. Згода УНСоюзу в Гемтремк, Міш., померла 29. січня 1953 р., в 52 році життя. Покійна родилася 21. серпня 1900 р. Походила з с. Божикова, повіт Підгайці, Україна. Полишила в смутку мужа Ілярія, два сини, дві дочки і два зяті і чотири внуки. — В. Й П.!

І. Крупка, секр.

● ПОСАДА ДЯКА ●

Українська Православна Парафія в Скрентон, Па., пошукує здібного і чесного **дириґента-дяковчителя,** в середніх роках. В обсяг його праці входить дяківство у церкві та ведення церковного хору. Платня за умовою, як теж третина з требів. — Запевнена побічна праця у місті. — Дуже добрий і вироблений мішаний хор (40 осіб), 350 родин у парафії. Гарна і здорова околиця. Голоситись на адресу: Rev. N. Fedorovich, 1006 Howell Street, Scranton, Penna.

● РОЗШУКИ ●

МАРІЯ ЛУБОЧКА пошукує маму **ОЛЕНУ** і брата **НИКОЛУ ЛУБОЧКА** з села Шили, пов. Збараж, які перебували до 1930 р. в Пенсилвенії, ЗДА. Про них прошу писати на адресу:

Mrs. M. PLITNIKAS
P. O. Dryden, Ont.
Canada.

● Професійні оголошення ●

Dr. S. CHERNOFF
223—2nd Ave. (cor. 14 St.) NYC.
Tel. GRamercy 7-7697
Острі й довгочасні недуги чоловіків і жінок. Шкірні. X-Rry. Роздуття жил лікуємо без операції. Переводимо аналізу крови для супружих дозволів. — Офісові години: Щодня від 10 рано до 6:45 ввечорі. Неділя від 11. до 1. по полудні.

ДР. М. МАЙЗЕЛЬ
107 E. 17th St., NEW YORK CITY
коло 4-ої Евеню і Union Sq.
Лікар зі старого краю, говорить по українськи, багато років успішно лікує гострі й застарілі недуги мужчин і жінок — недуги нирок і сечового міхура, ніг та загальне ослаблення. Лічення застриками пеніціліни та інших лікарств. Аналіза крови сечі і інших виділень. Аналіза крови для супружих дозволів. Години: Щодня 10—1, 4—7; в неділю 11—1.
ЕКЗАМІНАЦІЯ $3.00

НЕДУГИ НІГ
жиляки — відкриті виразки запалення жил — ревматизм, артретизм — екзема — ішіяс. Лікування без операцій.
Години прийнять: Понеділок і четвер від 1 до 8 по полудні. Вівторок і п'ятниця від 1 до 6 по пол. Середа від 2 до 5 по пол. Субота від 11 перед пол., до 2 по пол. —У неділі і свята зачинено.
L. A. BEHLA, M.D.
320 W. 86th St., New York City
Phone: ENdicott 2-9178

ДР. ДЕРУГА
З европейським дипломом
128 EAST 86th STREET
Недуги міхура, шкіри, крови й недомагання тазових органів. Нервовість, Ослаблення залоз, Канаральний стан. Структура, Улькус (боляк). У будні: 10—2 й 4—9 години.
ОГЛЯДИНИ И БАДАННЯ КРОВИ $3.00.
Над зупинкою підземки Лексінґтон Евеню.
• Центральне положення, догідний доступ звідусіль.
• Окремі ждальні для жінок.

ЗМІНА АДРЕСИ!
Ще раз пригадуємо нашим передплатникам, що змiняють місце свого побуту, щоб одночасно з повідомленням про зміну адреси обов'язково присилали поштовими марками 10 ЦЕНТІВ за виготовлення нової адресарної кліші, а члени УНС ще й число свого Відділу.
Адміністрація „Свободи".

В Видавництві „Свобода" можна набути ілюстровану пригодницьку повість ДОКІЇ ҐУМЕННОЇ
„ВЕЛИКЕ ЦАБЕ"
що знайомить із життям давніх предків українського народу.
Понад 300 ілюстрацій. Стор. 160.
ЦІНА $2.50.
Замовляти:
„SVOBODA"
P. O. BOX 346,
JERSEY CITY 3, N. J.

НОВИЙ ДАРУНОЧОК НАШИМ ДІТЯМ — ЦЕ КНИЖЕЧКА
ОСІНЬ
Збірник для дошкілля та для дітей нижчих кляс.
На 48 сторінках читкого друку, багато віршів, оповідань, пісень та гор.
Упорядкувала МАРІЯ ЮРКЕВИЧ.
Ціна тільки 70 центів.
Замовляти в:
"SVOBODA"
81-83 Grand Street,
Jersey City 3, N. J.

КУПУЙТЕ В УКРАЇНСЬКІЙ ФІРМІ!
АРКА
48 Іст 7-ма вул. в Ню Йорку,
НАДІЙШЛИ НОВІ ПЛАТІВКИ:
Народні пісні,
Повстанські пісні,
Українські марші,
Танкові:
танґа — нові видання,
вальси, фокстроти,
коломийки, „польки".
ЖАДАЙТЕ КАТАЛОГУ ПЛАТІВОК „АРКИ"
Слідкуйте за повним списком українських платівок в наступних числах „Свободи".
У всіх справах пишіть на адресу:
ARKA Company
48 EAST 7th STREET, NEW YORK 3, N. Y.
Phone: GRamercy 3-3550

Часопис „Свобода" повинен знаходитися в кожній українській хаті!

Про те, який повинен бути лад в самостійній Україні довідаєтесь із книжки ЖОВТОБЛАКИТНОГО
Майбутній державний, економічний і соціяльний лад України
Висилає книгарня „Свободи".
Ціна $1.00
"SVOBODA"
P. O. Box 346,
Jersey City 3, N. J.

Повідомляємо усіх наших клієнтів, що ми продовжуємо підприємство (бюро) нашого покійного Батька, виконуючи усі справи, які він провадив, затримуючи попередню назву нашого бюра:
KOWBASNIUK AGENCY
ШИФКАРТИ продаємо на всі кораблі.
ГРОШІ посилаємо до всіх країн і виплачуємо на останній пошті.
АФІДЕВІТИ, прохання та інші потрібні документи на спровадження рідних і знайомих до Америки.
ОБЕЗПЕЧЕННЯ (асекурація) — всякого роду
ПРОДАЄМО доми та всякого роду бизнеси.
ПОДАТКОВІ ЗВІТИ (INCOME TAX).
РЕКАО (пересилка пакунків за границю).
У всіх справах звертайтеся до знаного
НОТАРІЯЛЬНОГО БЮРА
Kowbasniuk Agency
277 EAST 10th STREET, NEW YORK 3, N. Y.
(біля Avenue A)
Віра Ковбаснюк Шумейко і Антін Шумейко.
ВІДКРИТО ЩОДЕННО: від 9:00 рано до 8:00 веч.
В НЕДІЛІ: від 10:00 рано до 3:00 по обіді.

Нарід наш славиться своїм мистецтвом.
Зберігати й плекати його наш ОБОВ'ЯЗОК.
Тож найкращі зразки народніх вишивок знайдете на 10 аркушах
„Українських Узорів"
О. ПЧІЛКИ.
Ціна $1.50.
Висилає:
SVOBODA
83 Grand St., Jersey City 3, N. J.

НОВІ ВИДАННЯ УВАН
із серії „Назвознавство":
праці проф. Яр. Рудницького
1) Слово й назва „Україна" стор. 132 $1.50.
2) Канадійські місцеві назви українського походження, стор. 88 $1.00.
3) Назви Галичина й Волинь, стор. 32 $0.50.
Всі три випуски в оправі разом — $3.50.
Замовляти: Адміністрація „Свободи":
P. O. Box 346
Jersey City 3, N. J.

ВЖЕ ВИЙШОВ З ДРУКУ І ПРОДАЄТЬСЯ Ч. 1.
„ЛІТЕРАТУРНО-НАУКОВИЙ ЗБІРНИК"
який видає Вільна Українська Академія Наук в ЗДА з метою дати громадянству образ теперішнього стану літератури, науки й мистецтва поза межами України.
Ціна $2.00.
Замовлення просимо надсилати на адресу:
"SVOBODA", P. O. Box 346. Jersey City 3, N. J.

УКРАЇНСЬКІ БАТЬКИ! УКРАЇНСЬКІ ВЧИТЕЛІ!
Використайте час для навчання Ваших дітей української мови і письма на основі
НОВОГО УКРАЇНСЬКОГО БУКВАРЯ-ЧИТАНКИ
МОВО РІДНА
Опрацьованого І. Корицьким
і рекомендованого д-ром К. Кисілевським.
„БУКВАР-ЧИТАНКА" на своїх 192 сторінках має: 1) Посібник для учнів англо-мовних шкіл, за яким діти, що знають основи англійського письма, легко можуть засвоїти українську абетку; 2) Буквар; 3) Читанку. В текстах біля 200 рисунків і ілюстрацій!
ПОДРІБНА ЦІНА $2.00.
Замовлення враз з належитістю слати до:
"SVOBODA", P.O. Box 346, Jersey City 3, N. J.

СИВЕ ВОЛОССЯ ЩЕЗАЄ
БЕЗ ФАРБУВАННЯ
Чудовий препарат можна тепер дістати, щоб повернути сиве волосся до природної темної краски, наче магічним способом. Коли уживати його кожного дня на короткий час, він поступово і чудесно переміняє сивий вигляд на природний колір. Тямте: темне волосся дає вигляд молодости.
Якщо ви хочете випробувати цей дивуючий препарат без риску, то вишліть оцей вирізок до TRYSAN CO., Dept. 67, Peekskill, N. Y. Звідти вишлють вам 2 півтретя-долярової вартости пляшки за $4 з додатком Федерального податку в 80 цнт. Це знижка в $1.20 на правильній ціні. Якщо, після ужиття згідно з вказівками, ви не будете задовільні з якихнебудь причин, вам звернуть повну грошеву заплату.
Ім'я ______
Адреса ______
Місцевість ______ Стейт ______

ТУРБУЄ ВАС ВАШЕ ВОЛОССЯ?
Якщо ви стурбовані тим, що ваше волосся занадто випадає або рветься на кінчиках через неприродну сухість, ви зрадієте, як довідаєтесь від людей, що колись хворіли на випадання волосся на голові. Вони врятували себе від цієї недуги вживанням нового ліку, що зветься ТРАЙСАН (TRYSAN).
Доходять відомості, що ці й інші турботи з волоссям, які бувають від сверблячки, малого лишаю тощо, припинилися завдяки правильному вживанню цього чудового ліку.
Не зволікайте, аж поки погіршає стан вашого волосся, а зараз же вживайте ТРАЙСАНУ. Ми маємо його тепер в обмеженій кількості. Ви зможете дістати його за спеціяльну ціну, коли надішлете поштою повідомлення до TRYSAN Co.. Box 226, Dept. 201, Peekskill, N. Y. Звідти вишлють вам дві тридолярові пачки за $5, тобто із знижкою $1 від звичайної ціни. Коли посилати післяплатою (C.O.D), тоді додати ще поштову доставу.
Ім'я ______
Адреса ______
Місто ______ Стейт ______

МУЖЧИНИ, ЖІНКИ
Якщо ви не вдоволені тим, що не можете втішатися вигодами, які вам дає ПРИРОДА, тому що вам їх замало або не до вподоби, з недостачі належних вітамінів в щоденній дієті, то прочитайте оце.
Вас повинні спеціяльно цікавити вістки від тих, що мали найбільші добродійства з уживання формули, знаної як TRI-X. Це та формула, якої щоденна доза дає більше ніж мінімальне запотребування для дорослих деяких загально признаних вітамінів.
Якщо ви відчуваєте, що ви теж можете скористати з такого складника, то ви будете раді довідатися, що ви можете дістати потрібну кількість, коли вишлете оцей вирізок до OREGON DRUG PRODUCTS, Dept. 3, Peekskill, N. Y. Звідти вишлють вам негайно пачку вартости $3.50 відворотною поштою. Не потребуєте посилати грошей з замовленням. Заплатите поштареві при доставі.
Ім'я ______
Адреса ______
Місцевість ______ Стейт ______

ІВАН БУНЬКО
УКР. ПОГРЕБНИК
Заряджує погребами по ціні так низькій як $150
Обслуга чесна і найкраща

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 EAST 5th STREET
New York City
Dignified funerals as low as $150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКР. ПОГРЕБНИК
Занимається похоронами В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ
Контрольована температура. Модерна каплиця до ужитку даром.
PETER JAREMA
129 EAST 7th STREET,
New York City
Tel.: ORchard 4-2568

ТАРЗАН, ч. 3011. Час кличе.

Вонґове схоплення відтягнуло Бетті з шляху Мералі, і вона, стративши рівновагу, полетіла коміть головою в стовп яскравого світла.

Нагло відкрилися Мералині очі. Вона кричала в аґонії, і всі були вражені подією, яку вони бачили.

Вона знову крикнула божевільним старечим голосом, і її чорне волосся посивіло і стало волокнистим.

Раптом жахлива потвора, що нею сталася молода гарна дівчина, перетворилася в скрипучу, спотворену, неймовірну старість.